

**§ 16 a. stk. 2 miljøgodkendelse til
svineproduktionen på**

Osmark 5, 6400 Sønderborg

Meddelt d. 13. juli 2020

Meddelt af Erhverv & Affald

Sønderborg Kommune

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse, vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Selve miljøkonsekvensrapporten kan læses i kapitel E

Visse projekter om intensiv husdyravl, der kan have væsentlig indvirkning på miljøet, skal gennemgå en sådan proces, inden de kan tillades. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne, Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten er et resultat af dialog med ansøger i forbindelse med sagsbehandlingen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Registreringsblad

1. Basisoplysninger

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	59321110
Husdyrbrugets navn	Osmark 5 (Henrik Enderlein)
Beliggenhedsadresse	Osmark 5
Postnummer	6400
By	Sønderborg

Ansøger

Ansøgersnavn	Henrik Jessen Enderlein
Ansøgeradresse	Osmark 5
Ansøgerpostnummer	6400
Ansøgerby	Sønderborg
Ansørgertelefon	40117292
Ansøger-email	henrik@enderlein.as

Konsulent

Konsulent Cvr	25160428
Konsulent virksomhedsnavn	LandboSyd
Konsulentnavn	Henriette Fries
Konsulentadresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulentpostnummer	6200
Konsulentby	Aabenraa
Konsulenttelefon	20145333
Konsulent-email	hef@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5400015012
CHR numre	94980

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 10 - Snogbæk, Sottrup
Matrikel: 213 - Snogbæk, Sottrup
Matrikel: 344 - Blans, Ullerup

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sagsbehandler: Ann-Kathrin Tessin

Sønderborg Kommune

Landbrugsgruppen

Erhverv og affald

Rådhusvej 10

6400 Sønderborg

Sagsnummer: 20/3798

Kvalitetssikret af: TKOB

Indhold

A. Afgørelse	2
1) Baggrund for afgørelse	3
2) Kommunens vurdering og begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	5
3) Samlet vurdering	7
4) Lovgrundlag	8
5) Udnyttelsesfrist	8
6) Revurdering af miljøgodkendelsen	8
7) Retsbeskyttelse	8
B. Vilkår for husdyrbruget	9
Generelle vilkår	9
Indretning og drift	9
Egenkontrol	10
Ressourceforbrug	11
Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)	11
Fluer og skadedyr	12
Til- og frakørsel (transport)	13
Reststoffer, affald og naturressourcer	13
Driftsforstyrrelser	14
Husdyrbrugets ophør	14
C. Offentlighed og klagevejledning	15
Partshøring	15
Annoncering af afgørelse	15
Klagevejledning	15
Civilt søgsmål	16
D. Kommunens bilag	17
E. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 2	19

A. Afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a stk. 2 på Osmark 5, 6400 Sønderborg, matrikel 10 Snogbæk, Sottrup ejerlav til ændring af svineproduktion med de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter det eksisterende husdyrbrug.

Der godkendes følgende produktionsareal:

Stald 13-17: 710 m² produktionsareal med fulldrænet gulv (kummer unde hele arealet) til alle svin.

Stald 1-3+18: 625 m² produktionsareal med fulldrænet gulv (kummer unde hele arealet) til alle svin.

Stald 4-6: 199 m² produktionsareal med fulldrænet gulv (kummer unde hele arealet) til alle svin.

Stald 7-10: 408 m² produktionsareal med fulldrænet gulv (kummer unde hele arealet) til alle svin.

60 m² produktionsareal med dybstrøelse til heste

Stald 11: 250 m² produktionsareal med fulldrænet gulv (kummer unde hele arealet) til alle svin.

Der tillades følgende flexgruppe i alle stalde:

"Flexgruppe" der består af følgende dyr på i alt 2.192 m² produktionsareal:

- Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv
- Søer, golve og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv
- Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)
- Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldarealet i figur 1.

Der godkendes følgende miljøteknologi

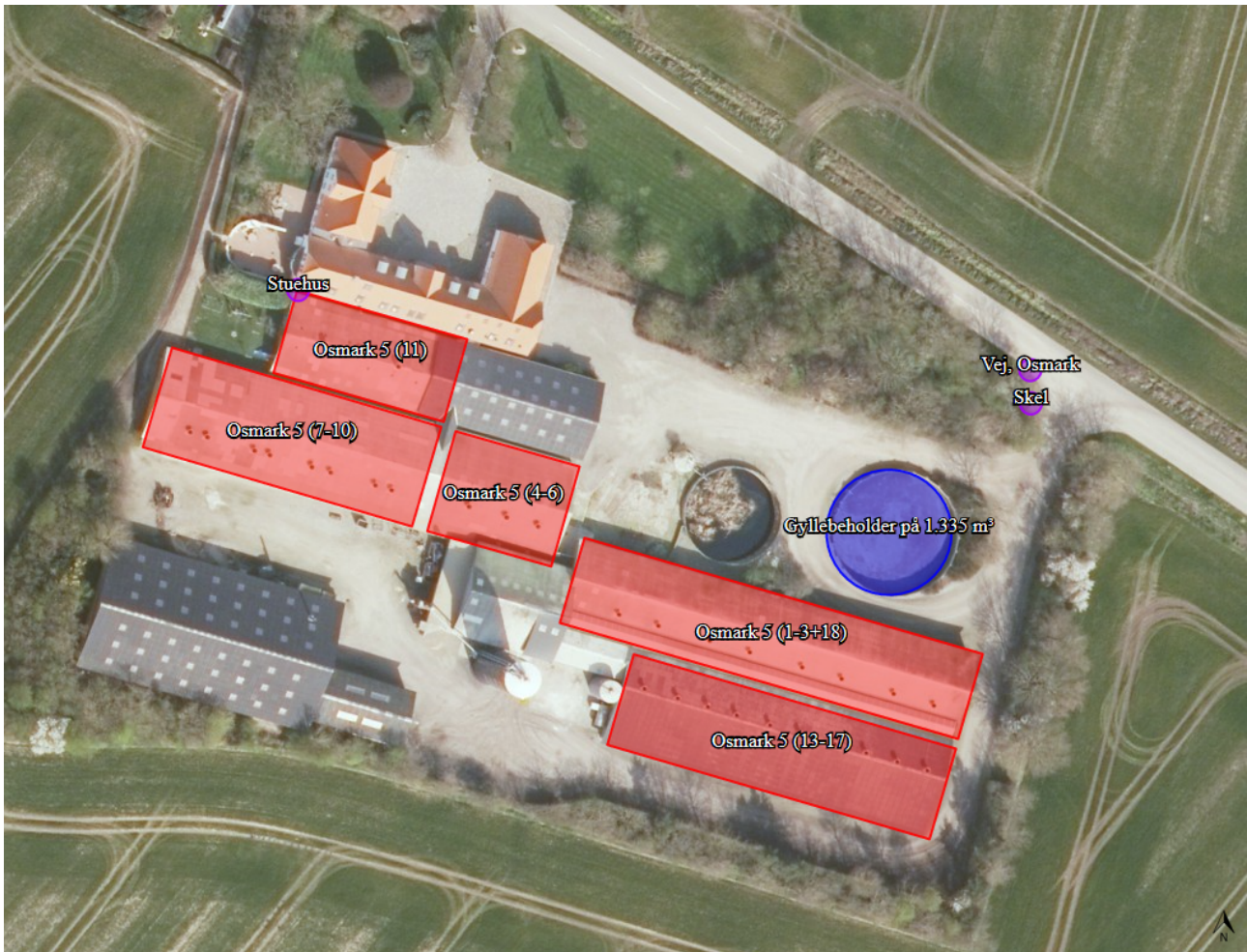
Hyppig udslusning af gylle i alle stalde

Der godkendes følgende eksisterende gødningsopbevaringsareal:

Beholder 1: 329 m² gødningsopbevaringsareal til 1.335 m³ flydende husdyrgødning.

Der godkendes følgende projekterede anlæg:

Der bygges ingen nye anlæg, men der søges om indretning af 60 m² hesteboks i den eksisterende stald (7-10)

Figur 1. Oversigt over produktionsarealer (rød) og opbevaringsanlæg (blå)

1) Baggrund for afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikrer at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 215543 version 3 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E. I bilag 1 kapitel D ses en oversigt over versionshistorikken og hvilke ændringer der er blevet foretaget som følge af Kommunens sagsbehandling.

Sønderborg Kommune har haft enkelte kommentarer til Miljøkonsekvensrapporten. Der er blevet bedt om en mere uddybende beskrivelse af indpasningen i landskabet ift. kommuneplanudpegninger. Der er foretaget enkelte rettelser herunder staldarealet til hestene, og navngivning af miljøteknologien.

Sønderborg Kommune har bedt om en uddybende redegørelse for vandforbruget. Der er efterfølgende indsendt beregninger for normtal fra Seges, normtal fra "håndbogen for driftsplanlægning 2015" og vandforbruget for 2017 og 2018 og en redegørelse for vandforbrug. Det fremgår af redegørelsen, at vandforbruget på Osmark 5 inkluderer vand til vådfodring for både Osmark 5 og 10. Når og hvis Osmark 5 ikke længere er bortforpagtet til ejer af Osmark 10, vil der udelukkende ske blanding af foder til Osmark 5.

Historik

8 års drift

Den 26. december 2009 blev der meddelt én samlet miljøgodkendelse til Osmark 5 og 10, og efterfølgende blev der hhv. den 22. juni 2011 og den 5. oktober 2011 meddelt tillæg til denne miljøgodkendelse. Ved tilsyn den 26. maj 2014 blev det konstateret, at miljøgodkendelsen fra 2009 for så vidt angår udvidelsen af dyreholdet og etablering af nye bygninger ikke var taget i brug. Desuden blev der ved tilsynet oplyst, at de øvrige godkendte scenarier ikke agtede at blive udnyttet. Den lovlige 8 års drift vurderes derfor, at være dyreholdet beskrevet i afgørelse om "delvis bortfald" fra Sønderborg kommune af 14.juli 2014 (opfølgning på tilsyn). Den tilladte produktion var 11.500 slagtesvin fra 30-115 kg på fuldspaltegulv med 3000 stipladser. Dyreholdet var placeret i stald 11, 7-10, 4-6, 1-3 og 18 samt 13-17.

Nudrift

Nudriften tager afsæt i det godkendte dyrehold af tillægget til miljøgodkendelsen fra 26. september 2017. Det lovlige dyrehold på Osmark 5 er på 16.415 slagtesvin fra 30-115 kg. Dette dyrehold er angivet i nudriften. Dyreholdet fra Osmark 10 fremgår ikke af nudriften, da dette vil give et forkert billede af meremissionen af ammoniak og lugt. Dyreholdet er placeret i stald 11, 7-10, 4-6, 1-3 og 18 samt 13-17.

Ansøgt drift

Sønderborg Kommune har i d. 21-01-2020 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Osmark 5, 6400 Sønderborg. Den 1. april 2019 blev Lars Bertram ejer af Osmark 10, hvorfor driftsforholdene ændrede sig. I december 2019 blev det afklaret med Sønderborg kommune, at Osmark 5 og Osmark 10 ikke længere vurderes at være teknisk og driftsmæssigt forbundet.

Ansøger ønsker en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til produktion på et godkendt produktionsareal for at opnå mere fleksibilitet. Ansøger har søgt om Flex grupper i alle stalde hvilket giver mulighed for at producere enten søer, smågrise eller slagtesvin på husdyrbruget. Derudover søges der om etablering af et produktionsareal til heste. Ændringerne sker i eksisterende stalde. I ansøgt drift nedlægges gyllebeholderen på 720 m³.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Sønderborg Kommune vurderer, at miljøgodkendelse til at udnytte eksisterende staldes produktionsarealer er erhvervsmæssigt nødvendigt for husdyrbrugets fortsatte drift, da etableringen vil betyde, at staldanlægget kan udnyttes fuldt ud.

2) Kommunens vurdering og begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Landskabelige værdier

Ejendommen er beliggende i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. Ejendommen ligger inden for områder der er udpeget som:

- bevaringsværdigt landskab omkring Blans
- større sammenhængende landskaber
- værdifulde landskaber

Ejendommen ligger uden for områder udpeget som:

- særlige værdifulde geologiske beskyttelsesområder.

Ejendommens landskabelige forhold samt en vurdering heraf, fremgår af Miljøkonsekvensrapportens punkt 4.1.

Sønderborg Kommune vurderer at vurderingerne i Miljøkonsekvensrapportens punkt 4.1. er fyldestgørende og at ændringen i produktionen i de eksisterende bygninger ikke påvirker kulturarv eller landskabet negativt.

Der stilles derfor ingen vilkår til bevarelsen af de landskabelige værdier.

Ammoniak, natur og bilag IV arter

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Jord, grundvand og overfladevand

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten, at den ansøgte ændring i eksisterende stalde ikke indebærer væsentlig virkning jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, når produktionen er større end 2000 stipladser til slagtesvin. Der er i miljøkonsekvensrapportens punkt 4.2 og 5.2 redegjort for BAT på husdyrbruget. Sønderborg Kommune vurderer, at der anvendes BAT på følgende områder:

BAT Ammoniak- og lugtemission

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak- og lugtemission, der må komme fra husdyrbruget. Alle krav til emission af ammoniak og lugt er overholdt. Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af

beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk at der anvendes BAT i forhold til ammoniak- og lugtemission.

Der stilles vilkår til anvendelsen af ugentlig udslusning af gylle i alle stalde.

BAT Fodring- og foderhåndtering

Det vurderes, at husdyrbruget overholder BAT på fodring og foderhåndtering, at foderet er afbalanceret, så det opfylder svinenes behov for energi og fordøjelige aminosyrer. Ansøger bestræber sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres ved slagtesvinene med to blandinger. Foderet håndteres i foderladen og ledes ud i staldene gennem rørsystem.

BAT Gylleopbevaring- og håndtering

Sønderborg Kommune vurderer ud fra beskrivelserne i Miljøkonsekvensrapporten, at der praktiseres BAT på gyllehåndtering.

BAT Energi- og vandforbrug

BAT overholdes i forhold til energiforbruget bl.a. ved at der er undertryksventilation i alle stalde, hvilket er energibesparende i forhold til ligetryksventilation. I alle stalde undtaget stald 11 er der multistep-ventilation. Ventilationskanalerne bliver rengjort efter hvert hold, hvilket reducerer modtanden. Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene. På nuværende tidspunkt er 50 % af belysningen udskiftet med LED belysning.

BAT på vandforbruget gennemføres ved, at vandforbruget registreres, og evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Der er installeret vandbesparende højtryksdyseanlæg i staldene, som benyttes til køling (overbrusning af dyrene) samt til iblødsætning af staldene før vask. Efterfølgende vaskes med højtryksrensere og koldt vand.

For at begrænse spild af ressourcer, stiller Sønderborg Kommune vilkår om vand- og elforbrug.

BAT Spildevand

Sønderborg Kommune vurderer, at der anvendes BAT på spildevand bl.a. ved at vandforbruget registreres, så spild undgås, de forurenede områder holdes så småt som muligt og der anvendes højtryksrensere for at minimere vandforbruget.

BAT Affald

Sønderborg Kommune vurderer at der praktiseres BAT på affald ved at affald sorteres og afhændes til godkendte modtagere.

BAT Støv

Sønderborg Kommune vurderer, at der praktiseres BAT på støvemissioner idet foder håndteres i foderladen og ledes ud i staldene gennem lukket rørsystem.

BAT Støj

Sønderborg Kommune vurderer, at der praktiseres BAT på støjgener ved at lade de mest støjende aktiviteter foregå i dagtimerne.

BAT Godt landmandsskab og miljøledelse

Sønderborg Kommune vurderer, at BAT på godt landmandsskab og miljøledelse opnås ved at have en nødfremgangsmåde ved uheld (opdateret beredskabsplan) og ved at instruere nye medarbejdere omhyggeligt i de forskellige arbejdsrutiner. Derudover vil der blive udarbejdet et miljøledelsessystem.

BAT Døde dyr

Sønderborg Kommune vurderer, at opbevaring af døde dyr opfylder BAT ved at opbevare dem ved den østlige indkørsel under en kadaverkappe og hævet over jorden ved at lægge dem på spalter eller i en plastcontainer, så lugt og sygdomsspredning så vidt muligt undgås.

Særregler for IE- husdyrbrug jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Krav der er indarbejdet som generelle og umiddelbart anvendelige regler, som skal efterleves på husdyrbruget.

Herunder b.la

- Fosfor (slagtedyr)
- Miljøledelse
- Vedligeholdelsesplaner
- Energieffektiv belysning
- Støvemission fra stalde

Generelle regler jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

Herunder bl.a

- Rengøring af arealer, hvor der kun kortvarigt går dyr

3) Samlet vurdering

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv

4) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1261 af 29. november 2019, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt.

Husdyrbruget har flere end 2000 stipladser til slagtesvin og er derfor omfattet af husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt og Sønderborg Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

Andre tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor evt. søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, eller lignende hos Sønderborg Kommune.

5) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Hvis godkendelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

6) Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller inden 4 år når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2028.

7) Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 215543 vers. 3.
- 2) Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt

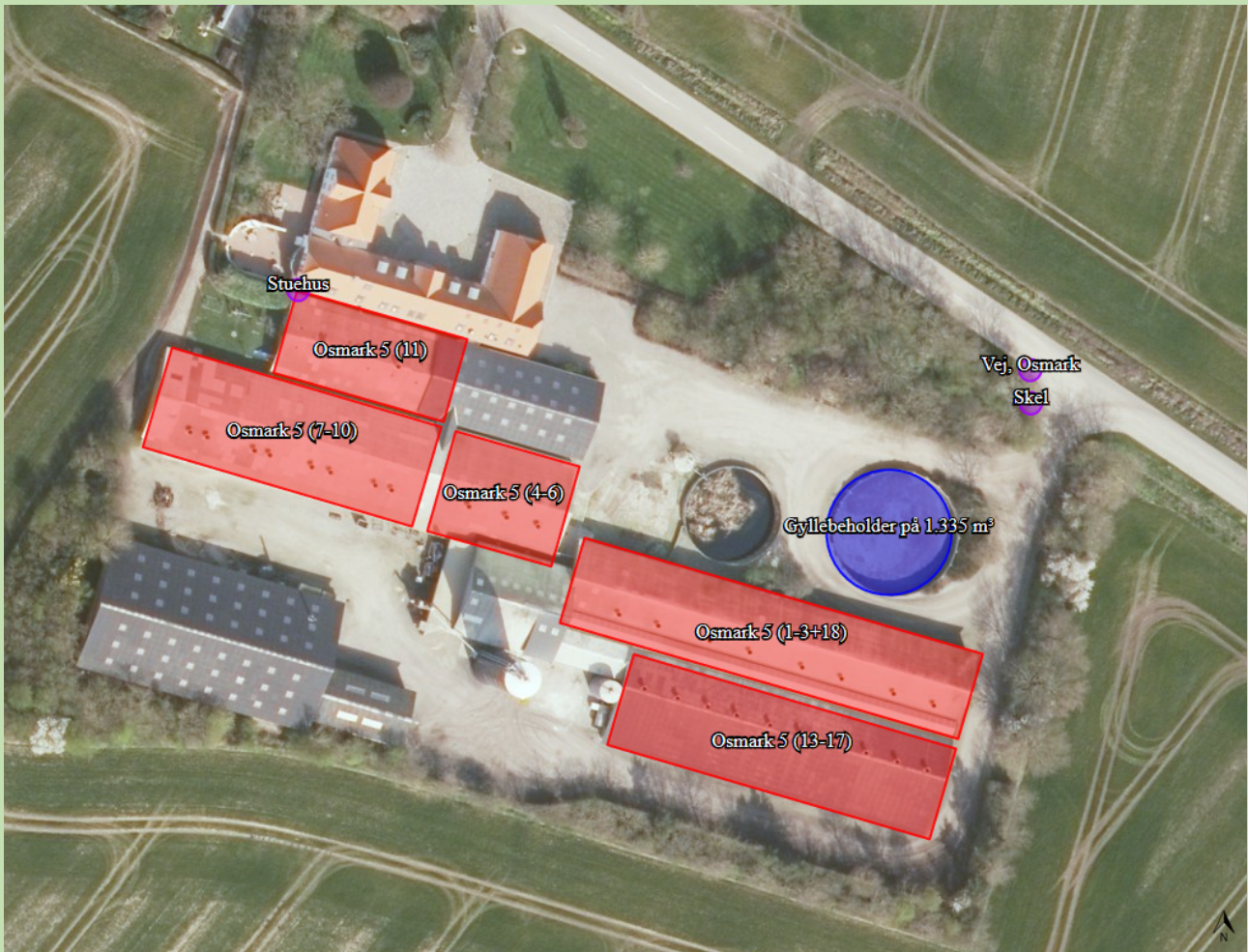
Indretning og drift

- 3) Stalde, produktionsarealer og produktionstype skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel A, dyrene skal være placeret i de med rødt markerede stalde, se figur A.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Osmark 5 (13-17)	849	Mekanisk ventilation	6 m	(#237797) Flexgruppe: Alle svin; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	710
Osmark 5 (1-3+18)	984	Mekanisk ventilation	6 m	(#237801) Flexgruppe: Alle svin; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	625
Osmark 5 (4-6)	359	Mekanisk ventilation	6 m	(#237805) Flexgruppe: Alle svin; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	199
Osmark 5 (7-10)	780	Mekanisk ventilation	6 m	(#253558) Heste. Dybstrøelse (#237809) Flexgruppe: Alle svin; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0 0	60 408
Osmark 5 (11)	407	Mekanisk ventilation	6 m	(#237813) Flexgruppe: Alle svin; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	250

Tabel A. Stalde, produktionsareal og produktionstype

- 4) Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag
- 5) Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.

Figur A. Oversigt over ejendommens anlæg

Egenkontrol

- 6) Vand- og elforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.
- 7) Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 4. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- 8) Husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel B.

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder på 1.335 m ³	Flydende			4 m dyb og diameter på ca. 20,6 m	329

Tabel B. Gødningsopbevaringsanlæg

- 9) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle
- 10) Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Ressourceforbrug

- 11) Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger **14.924 m³**, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.
- 12) Senest hvert 6. år efter godkendelsen er taget i brug skal ejer kunne redegøre for hvilke energibesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere energiforbruget.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)**Lugt**

- 13) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre. Stalde inklusiv ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt.

Støj

- 14) Bidraget fra landbruget med adressen Osmark 5, 6400 Sønderborg til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 – 07.00
	dB(A)	dB(A)	dB(A)

Det åbne land	55	45	40
Byzone	45	40	35
Samlet bebyggelse	45	40	35

Tabel C. Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A)

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkåret fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

- 15) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Støv

- 16) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Vurderingen foretages af tilsynsmyndigheden.

Fluer og skadedyr

- 17) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
- 18) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Til- og frakørsel (transport)

- 19) Ved transport af husdyrgødning skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild så vidt som muligt ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det straks opsamles.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

- 20) Vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.

Affald og kemikalier

- 21) Affald skal opbevares og håndteres som beskrevet i Sønderborg Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald.
- 22) Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
- 23) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 24) Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.

Olie og diesel

- 25) Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Kemikalier og andre stoffer

- 26) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Døde dyr

- 27) Døde dyr skal opbevares overdækket og på betonspalter eller andet tilsvarende underlag. Opbevaringen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Driftsforstyrrelser

- 28) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år og dato for udarbejdelse eller revidering af planen skal tilføjes planens forside.

Husdyrbrugets ophør

- 29) Ved hel ophør af husdyrbruget skal det anmeldes til kommunen senest 4 uger efter ophør, og der skal på husdyrbruget foretages følgende:

- Affald, foder, husdyrgødning og husdyrbesætning fjernes
- Stalde-, foder – og husdyrgødningsopbevaringsanlæg rengøres
- Rørføringer i husdyrgødning eller foder afblændes eller graves op
- Pumpeudstyr i forbindelse med gyllebeholdere afmonteres
- Bortskaffelse af restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

C. Offentlighed og klagevejledning

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 19 på Sønderborg Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 13. juli 2020.

Partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøgodkendelse blev den 10. juni 2020 udsendt til høring hos naboer (ejere og beboer) inden for konsekvensområdet for lugt (689 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage frem til og med den 10. juli 2020. Partshøringen gav ingen tilbagemeldinger.

Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 13. juli 2020 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb mandag den 10. august 2020.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Sønderborg Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Sønderborg Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Ann-Kathrin Tessin

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

D. Kommunens bilag

Bilag 1 – Versionshistorik

Ansøgning (215543) | Sagsbehandling

Sagsbehandling **Versionshistorik**

Version

2 (Ansøger) vProduktionsarealer ^

Ændrede		
Identitet	Gammel værdi	Ny værdi
Id: 253558 (stald: Osmark 5 (7-10)) - Areal	30,00	60,00

Version

3 (Ansøger) vSkema ^

Ændrede		
Identitet	Gammel værdi	Ny værdi
215543 - Ventilationsforhold	Stald: Osmark 5 (13-17)\nVentilationNaturlig: Nej\nVentilationEffekt: 70,00\nVentilationDriftstid: 8322,00\nVentilationType: Undertryksventilation. Skønnet maksimal ventilation 5 x ca. 13.000 m³/h.\nVentilationAfkastHøjde: 6\nVentilationAfkastType: Tagudsugning\n\nStald: Osmark 5 (1-3+18)\nVentilationNaturlig: Nej\nVentilationEffekt: 70,00\nVentilationDriftstid: 8322,00\nVentilationType: Undertryksventilation. Skønnet maksimal ventilation 3 x ca. 13.000 m³/h og 1 x ca. 13.000 m³/h (to adskilte staldafsnit)\nVentilationAfkastHøjde: 5\nVentilationAfkastType: Tagudsugning\n\nStald: Osmark 5 (4-6)\nVentilationNaturlig: Nej\nVentilationEffekt: 70,00\nVentilationDriftstid: 8322,00\nVentilationType: Undertryksventilation. Skønnet maksimal ventilation 3 x ca. 14.700 m³/h.\nVentilationAfkastHøjde: 5\nVentilationAfkastType: Tagudsugning\n\nStald: Osmark 5 (7-10)\nVentilationNaturlig: Nej\nVentilationEffekt: 70,00\nVentilationDriftstid: 8322,00\nVentilationType: Undertryksventilation. Skønnet maksimal ventilation 4 x ca. 14.700 m³/h.\nVentilationAfkastHøjde: 6\nVentilationAfkastType: Tagudsugning\n\nStald: Osmark 5 (11)\nVentilationNaturlig: Nej\nVentilationEffekt: 70,00\nVentilationDriftstid: 8322,00\nVentilationType: Undertryksventilation. Skønnet maksimal ventilation 3 x ca. 13.000 m³/h.\nVentilationAfkastHøjde: 7\nVentilationAfkastType: Tagudsugning\n\nStald: Stald 2\nVentilationNaturlig: Nej\nVentilationEffekt: 70,00\nVentilationDriftstid: 8322,00\nVentilationType: Undertryksventilation. Skønnet maksimal ventilation 6 x ca. 14.700 m³/h.\nVentilationAfkastHøjde: 9\nVentilationAfkastType: Tagudsugning\n\nStald: Stald 1\nVentilationNaturlig: Nej\nVentilationEffekt: 70,00\nVentilationDriftstid: 8322,00\nVentilationType: Undertryksventilation. Skønnet maksimal ventilation 5 x ca. 14.700 m³/h.\nVentilationAfkastHøjde: 7\nVentilationAfkastType: Tagudsugning\n\n	
215543 - OpbevaringsKapacitet		0,00

Staldteknologi

Ændrede		
Identitet	Gammel værdi	Ny værdi
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237797, stald: Osmark 5 (13-17)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237801, stald: Osmark 5 (1-3+18)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237805, stald: Osmark 5 (4-6)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237809, stald: Osmark 5 (7-10)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237813, stald: Osmark 5 (11)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237827, stald: Osmark 5 (13-17)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237828, stald: Osmark 5 (1-3+18)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237829, stald: Osmark 5 (4-6)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237830, stald: Osmark 5 (7-10)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 237831, stald: Osmark 5 (11)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 251591, stald: Osmark 5 (11)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 251590, stald: Osmark 5 (7-10)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 251589, stald: Osmark 5 (4-6)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 251588, stald: Osmark 5 (1-3+18)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning
Hyppig udslusning (produktionsareal Id: 251587, stald: Osmark 5 (13-17)) - BeskrivelseAfTeknologi	Navn: Biologisk filter Driftstimer=[8760] EffektLugt:Lugt=[] EffektNh3 = [20,00]	Hyppig udslusning

E. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 2

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Osmark 5 6400 Sønderborg

Ansøgning om ændret dyrehold i eksisterende stalde
Skema 215543 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)

Ansøger og ejer	Henrik Jessen Enderlein Osmark 5 6400 Sønderborg henrik@enderlein.as
Husdyrbrugets adresse	Osmark 5 6400 Sønderborg
CVR-nummer	59321110
CHR-nummer	94980
Kommune	Sønderborg Kommune
Ejendomsnummer	5400015012
Matrikel-nr.	Matrikel: 10 - Snogbæk, Sottrup Matrikel: 213 - Snogbæk, Sottrup Matrikel: 344 - Blans, Ullerup
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen, dog driver ejeren af dyreholdet flere husdyrproduktioner.
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	215543
Konsulent (D3)	Henriette Fries LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: hef@landbosyd.dk Tlf.: 20145333

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Osmark 5, 6400 Sønderborg.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved ejendommens produktion og den ansøgte ændring i dyreholdet. Rapporten indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte (afsnit 3) og efterfølgende en vurdering af de væsentlige indvirkninger på miljøet (afsnit 4). Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er opbygget ud fra Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen.

Til miljøkonsekvensrapport er der indsendt bilag over ejendommen, placering af produktionsarealer, kapacitetsberegning, samt ejendommens beredskabsplan. Endvidere genereres der en pdf af ansøgningskema 215543.

	1
Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume (D2, C1 og C3 for IE-brug)	7
3. Husdyrbruget og det ansøgte	9
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)</i>	9
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	10
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	12
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	13
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)</i>	13
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	13
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)</i>	14
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)</i>	15
3.6 <i>Lugtmission (B6, B4, D1b, D1c)</i>	20
3.7 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)</i>	21
3.7.1 <i>Støj (B7, D1b)</i>	22
3.7.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, D1b)</i>	22
3.7.3 <i>Støv (B7, D1b)</i>	22
3.7.4 <i>Lys (B7, D1b)</i>	22
3.7.5 <i>Skadedyr (B7)</i>	22
3.7.6 <i>Transporter (B7)</i>	23
3.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)</i>	23
3.8.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	23
3.8.2 <i>Affald (B8)</i>	23
3.8.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	24
3.8.4 <i>Råvarer (B7)</i>	24
3.8.5 <i>Energiforbrug (B8)</i>	25
3.8.6 <i>Vandforbrug (B8)</i>	25
3.8.7 <i>Spildevand og restvand (B8)</i>	26
3.9 <i>Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)</i>	26
3.10 <i>Forslag til egenkontrol (B7)</i>	26
3.11 <i>BAT-Ammoniakemission (B9, C2)</i>	27

3.12	<i>Grænseoverskridende virkninger (B10)</i>	28
4.	Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c).	28
4.1	<i>Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter (D1c)</i>	28
4.2	<i>Begrænsning af ammoniakemission (D1c)</i>	29
4.3	<i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)</i>	29
4.4	<i>Lugtgener for omboende (D1c)</i>	31
4.5	<i>Støjgener (D1c)</i>	31
4.6	<i>Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)</i>	31
4.7	<i>Støvgener (D1c)</i>	31
4.8	<i>Lyspåvirkninger (D1c)</i>	32
4.9	<i>Skadedyr (D1c)</i>	32
4.10	<i>Transporter (D1c)</i>	32
4.11	<i>Energi (D1c)</i>	33
4.12	<i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)</i>	33
4.13	<i>Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)</i>	33
4.14	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c)</i>	33
4.15	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b)</i>	34
4.16	<i>Alternative løsninger (D1d)</i>	34
4.17	<i>Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5</i>	34
4.18	<i>Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6</i>	35
4.19	<i>Oplysninger om konsulenten (A4)</i>	35
5.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	36
5.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget (C1)</i>	36
5.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)</i>	36
5.2.1	<i>BAT-Råvarer (C2)</i>	36
5.2.2	<i>BAT-Energi (C2)</i>	36
5.2.3	<i>BAT-Vand (C2)</i>	37
5.2.4	<i>Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)</i>	37
6.	Konklusion	39
7.	Bilag	39

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer dels det eksisterende slagtesvinehold og den ønskede ændring af dyreholdet til enten søer, smågrise eller slagtesvin, også kaldt "FLEX- alle svin".

Ansøgningen indsendes, idet der ønskes en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i stalde samt, at opnå en fleksibilitet hvor der både er tilladelse til enten søer, smågrise eller slagtesvin på husdyrbruget.

2. Ikke-teknisk resume (D2, C1 og C3 for IE-brug)

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Osmark 5, 6400 Sønderborg. Husdyrbruget er et IE-husdyrbrug og er på nuværende tidspunkt godkendt til 16.415 slagtesvin fra 30-115 kg pr. år på fuldspaltegulv. Ejer af husdyrbruget ønsker at få godkendelse til, at kunne producere efter de nye fleksible regler, hvor produktionsarealerne godkendes. Herefter kan ansøger frit producere uden begrænsninger i vægten af dyrene samt antal dyr på stald. Det forventes ingen ændring i antallet af dyr på ejendommen.

Landskabelige forhold

Ejendommen ligger på Osmark 5 i Sønderborg kommune, og fremstår som en samlet bygningsmasse. I forbindelse med ændringen af dyreholdet, sker der ingen ændring af bygningsmassen.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningsystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenæfstandene overholdes. Det eksisterende vilkår om hyppig udslusning, der reducerer lugten fra ejendommen, bibeholdes.

Støj og vibrationer fra husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, i det de fleste støjende aktiviteter foregår indendørs. Fluer og skadedyr bekæmpes, mens døde dyr opbevares på en plads, der er afskærmet af beplantningen. Også dette vurderes ikke at medføre væsentlig gener for naboer på grund af afstanden.

Transport til og fra ejendommen sker via de to indkørsler fra Osmark, og den østlige indkørsel benyttes primært til husdyrproduktionen.

Samlet set vurderes dyreholdet ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport for omboende.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dette udbringes på markerne af ansøger.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak som forskellige naturtyper må belastes med.

Ammoniaknedfald kaldes deposition. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til alle naturtyper overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt mer-depositionskravet til mindre sårbare naturtyper.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃ N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT i forhold til ammoniakemissionen. Det vurderes også, at husdyrbruget lever op til BAT i forhold til energi, vand, råvarer og management.

Alternative løsninger og 0-alternativ

I forbindelse med ansøgningen er alternative løsninger blevet drøftet med ejeren. Da ændringen sker i eksisterende stalde, er der begrænset muligheder for alternative løsninger. Fx vil udskiftning til lavammoniak emissionsgulve eller anden teknologi kræve en total renovering eller ændring af tagkonstruktionen. Dette er fravalgt, da staldene ikke står over for en større renovering, samt fordi omkostningerne ikke vil være proportional i forhold til gevinsten.

En anden mulighed er, at overdække gyllebeholderen, hvilket kan begrænse ammoniakfordampningen. Dette er dog fravalgt da kravet til indførsel af BAT (bedste tilgængelige teknik) er overholdt samt at ejendommen ligger i et bevaringsværdigt og værdifuldt landskab, hvor en teltoverdækning kan påvirke oplevelsen af landskabet.

0-alternativet er, at ejendommen drives videre efter vilkårene fastsat i den eksisterende miljøgodkendelse, og husdyrbruget vil skulle revurderes snarest, da det er et IE-husdyrbrug.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition, støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)

Første gang ejendommen Osmark 5 blev miljøgodkendt var d. 5. maj 1994 og efterfølgende blev denne miljøgodkendelse revurderet d. 6. juli 2004. I december 2006 blev der udarbejdet et tillæg til miljøgodkendelsen.

I 2009 blev der ansøgt om en udvidelse af produktionen på Osmark 5 og 10. Sønderborg Kommune vurderede, at Osmark 5 og Osmark 10 som lå ca. 150 m fra hinanden, skulle godkendes samlet, da anlæggene ikke kunne adskilles teknisk og forureningsmæssigt. Denne vurdering byggede bl.a. på, at ejendommene havde samme ejer, fælles fodercentral og gylleopbevaring.

Den 26. december 2009 blev der meddelt én samlet miljøgodkendelse til Osmark 5 og 10, og efterfølgende blev der hhv. den 22. juni 2011 og den 5. oktober 2011 meddelt tillæg til denne miljøgodkendelse.

Den 1. april 2019 blev Lars Bertram ejer af Osmark 10, hvorfor driftsforholdene ændrede sig. I december 2019 blev det afklaret med Sønderborg kommune, at Osmark 5 og Osmark 10 ikke længere vurderes at være teknisk og driftsmæssigt forbundet.

Bygningssættet

Bygningssæt på Osmark 5 ligger samlet og der sker ingen ændringer i eller af driftsbygningerne. Bygninger mv. ses af Figur 1 samt af bilag 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv. Gyllebeholderen på 720 m² er revet ned og er ikke en del af ansøgt drift. Foto: husdyrgodkendelse.dk

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages forskellige beregninger, i forhold til forskellen mellem før og efter situationen for husdyrbruget, og her til skal husdyrproduktionen for 8 år siden medtages. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

8 årsdriften

Til miljøgodkendelsen af 26. december 2009, blev der den 5. oktober 2011 meddelt en fristforlængelse til at nedenstående 3 scenarier, skulle være udnyttet inden 2014.

- 1) At etablere separationsanlægget og undlade at udvide/ændre dyreholdet
- 2) At etablere separationsanlægget og lagunerne/ de to gyllebeholdere og undlade at udvide/ ændre dyreholdet
- 3) At bygge stald, etablere separationsanlægget og lagune/ de to gyllebeholdere samt udvide/ ændre dyreholdet.

Ved tilsyn den 26. maj 2014 blev det konstateret, at miljøgodkendelsen fra 2009 for så vidt angår udvidelsen af dyreholdet og etablering af nye bygninger ikke var taget i brug. Desuden blev der ved tilsynet oplyst, at de øvrige godkendte scenarier ikke agtede at blive udnyttet.

Den lovlige 8 års drift vurderes derfor, at være dyreholdet beskrevet i afgørelse om "delvis bortfald" fra Sønderborg kommune af 14.juli 2014 (opfølgning på tilsyn). Den tilladte produktion var 11.500 slagtesvin fra 30-115 kg på fuldspaltegulv med 3000 stipladser. Dyreholdet var placeret i stald 11, 7-10, 4-6, 1-3 og 18 samt 13-17. Dyreholdet fra Osmark 10 fremgår ikke af 8-års driften, da dette vil give et forkert billede af meremissionen af ammoniak og lugt.

Produktionsarealerne for 8 års driften fremgår af nedenstående Tabel 1.

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
8 års drift						
Osmark 5 (13-17)	849	Mekanisk ventilation	6 m	(#251587) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	710
Osmark 5 (1-3+18)	984	Mekanisk ventilation	6 m	(#251588) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	625
Osmark 5 (4-6)	359	Mekanisk ventilation	6 m	(#251589) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	199
Osmark 5 (7-10)	780	Mekanisk ventilation	6 m	(#251590) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	408
Osmark 5 (11)	407	Mekanisk ventilation	6 m	(#251591) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	250
Sum						2192

Nudriften

Nudriften tager afsæt i det godkendte dyrehold af tillægget til miljøgodkendelsen fra 26. september 2017. Det lovlige dyrehold på Osmark 5 er på 16.415 slagtesvin fra 30-115 kg. Dette dyrehold er angivet i nudriften. Dyreholdet fra Osmark 10 fremgår ikke af nudriften, da dette vil give et forkert billede af meremissionen af ammoniak og lugt.

Produktionsarealerne for nudriften fremgår af nedenstående Tabel 2.

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Nudrift						
Osmark 5 (13-17)	849	Mekanisk ventilation	6 m	(#237827) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	710
Osmark 5 (1-3+18)	984	Mekanisk ventilation	6 m	(#237828) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	625
Osmark 5 (4-6)	359	Mekanisk ventilation	6 m	(#237829) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	199
Osmark 5 (7-10)	780	Mekanisk ventilation	6 m	(#237830) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	408
Osmark 5 (11)	407	Mekanisk ventilation	6 m	(#237831) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	250
Sum						2192

Ansøgt drift

Produktionsarealerne er målt op i december 2019 af Henrik Enderlein. Opgørelse af produktionsarealet fremgår af bilag 2, og af nedenstående **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** I ansøgt drift ansøges der om Flex til alle svin samt 60 m2 hesteboks.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af tabel 4. For opbevaringsanlæg er 8 års driften og nudriften identiske. I efteråret 2019 fjernede ansøger den mindste gyllebeholder, hvorfor der i ansøgt drift kun er én beholder på 1335 m³.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder på 1.335 m ³	Flydende			4 m dyb og diameter på ca. 20,6 m	329
Nudrift					
Gyllebeholder på 720 m ³	Flydende			4 m dyb og diameter på ca. 15,1 m	196
Gyllebeholder på 1.335 m ³	Flydende			4 m dyb og diameter på ca. 20,6 m	329
8 års drift					
Gyllebeholder på 720 m ³	Flydende			4 m dyb og diameter på ca. 15,1 m	196
Gyllebeholder på 1.335 m ³	Flydende			4 m dyb og diameter på ca. 20,6 m	329

Tabel 3: Opbevaringsanlæg på Osmark 5, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Med den uændret produktion på 16.415 slagtesvin kommer der ca. 13.692 m³ gylle. Ansøger ønsker at have muligheden for at have to heste opstaldet. Hvis der er heste på ejendommen, vil dybstrøelsen herfra blive lagt op i gylletanken, og fungere som flydelag.

Regnvand fra det befæstede areal og udlevering ledes til gyllebeholderen. Områderne er opmålt til i alt 197 m², hvilket giver en årlig vandmængde på 216 m³ pr. år. På Osmark 5 er der i alt 1,2 måneders opbevaringskapacitet (se Bilag 6). Den øvrige opbevaringskapacitet hentes i lejet beholder og ved biogas.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet er opfyldt.

3.1.3 Drift af anlægget

Produktionsapparatet er pt. lejet af Hans Peter Staugaard Bertram, som har det daglige ansvar for svineproduktionen, og driften af anlægget. Ansøger, Henrik Enderlein, som er ejer af ejendommen, har det daglige ansvar for ejendommens udenoms arealer.

Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning af både svine- og kvægbesætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagting
- Der føres journal over medicinforbrug

- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for ejendommen

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med denne ansøgning. Diverse placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af bilag 1 og opgørelse af produktionsarealet i bilag 2.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ved de seneste meddelte miljøgodkendelser ejede og drev Henrik Enderlein svineproduktionen på både Osmark 5 og Osmark 10. Disse to ejendomme blev vurderet at være teknisk og driftsmæssigt forbundet, og der blev meddelt en samlet tillægs-miljøgodkendelse til disse to ejendomme.

Forholdene har nu ændret sig, således at Henrik Enderlein ejer Osmark 5, mens Hans Peter Staugaard Bertram lejer produktionsapparatet på Osmark 5 samt driver svineproduktionen.

Lars Staugaard Bertram ejer nu Osmark 10, og Hans Peter Staugaard Bertram lejer bygningerne på Osmark 10 samt driver svineproduktionen.

Osmark 5 er pt stadig forbundet med en gylleledning til gyllebeholderen på Osmark 10. I notat fra Skov og naturstyrelsen fra 1999 er der beskrevet, at der godt kan være rørforbindelse mellem to ejendomme uden at de er forbundne. I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der ingen krav om, at den tilstrækkelige opbevaringskapacitet skal findes på ejendommen med dyreholdet. Kapaciteten kan opfyldes ved at der foreligger skriftlige aftaler jf. § 11, stk. 4. En ejendom kan juridisk set derfor betragtes som en selvstændig enhed uden en gyllebeholder.

Der er foderanlæg på Osmark 5 og Osmark 10 har ligeledes et selvstændigt foderanlæg med to blandetanke til vådfoder.

Der flyttes desuden ikke dyr mellem de to ejendomme.

Det er derfor teknisk og driftsmæssigt muligt at drive husdyrbruget på Osmark 10 uafhængig af Osmark 5, og de er ikke længere nært forbundet.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)

Landskab og kulturarv

Husdyrbruget ligger på Sundeved, mellem Blans og Øster Snogbæk, i Sønderborg kommune. Området er kendetegnet ved et storbakked terræn, der er præget af små dalstrøg, små og middelstore kystskove og ofte små marker, der afgrænses af hegn.

Ejendommen er beliggende i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder og ejendommen ligger indenfor områder der er udpeget som bevaringsværdigt landskab omkring Blans, større sammenhængende landskaber og værdifulde landskaber, men udenfor særlige værdifulde geologiske beskyttelsesområder. Ejendommens landskabelige forhold samt vurdering heraf er beskrevet under punkt 4.1 og de nærmeste naturområder er beskrevet under punkt 3.5.

Afstandskrav

Husdyrlovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrlovens § 6 overholdes idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- Et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- Et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- En nabobeboelse

Husdyrbrugets placering i forhold til afstandskravene i Husdyrlovens § 8 fremgår af Figur 2 og Tabel 5.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej og beboelse på samme ejendom er 15 m. Afstandskravene til ikke-almen vandforsyningsanlæg (forsyner færre end 10 husstande) og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m. Afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til almene vandforsyningsanlæg er på 50 m.

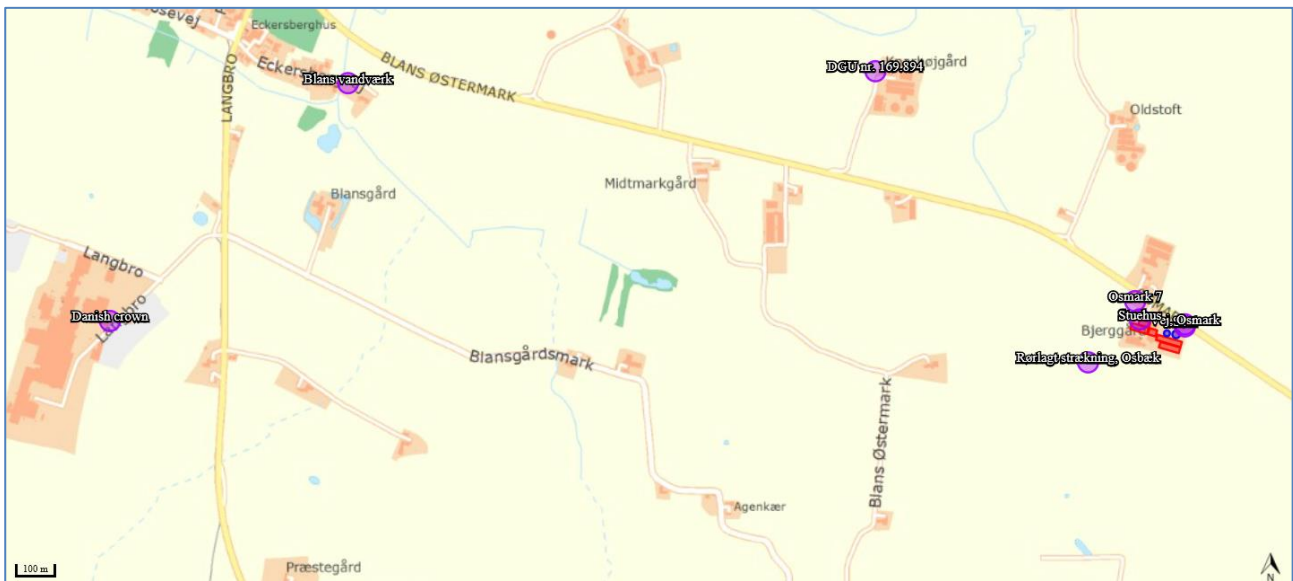
Husdyrlovens afstandskrav jf. § 8 er overholdt, det skal dog bemærkes at de eksisterende stalde ligger lige

Skel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (1-3+18)	42
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	21
Rørlagt strækning, Osbæk - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (7-10)	143
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	236
Danish crown - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (7-10)	2721
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	2833
Osmark 7 - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (11)	50
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	130

DGU nr. 169.894 - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (7-10)	958
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	1054
Blans vandværk - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (7-10)	2186
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	2297
Vej, Osmark - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (1-3+18)	47
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	25
Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Osmark 5 (11)	
Gødningslager	Gyllebeholder på 1.335 m ³	94

op af stuehuset, og at den eksisterende gyllebeholder på 1.335 m³ ligger 21 meter fra skel ud mod vejen, Osmark. Dog sker der ingen ændringer eller forøget forurening ved gyllebeholderen hvorved afstandskravet anses som overholdt.

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1. Tabellen angiver den bygning/gødningslager der ligger tætteste på punktet der refereres til i Husdyrlovens § 8. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Figur 2, Kortudsnit fra Husdyrgodkendelse.dk over afstande, foto: husdyrgodkendelse.dk

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på Osmark 5 fremgår af Tabel 6. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 5207,3 kg N/år, og der sker et mindre fald i emission i forhold til nudrift og til 8-års driften, da den lille gylletank tages ud af driften.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	5075,8	131,5	5207,3
Nudrift	5041,6	209,8	5251,4
8 års-drift	5041,6	209,8	5251,4

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

De nærmeste naturtyper i forhold til husdyrbruget er udpeget (se Figur 3)

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

I Tabel 6 ses de specifikke krav for maksimal total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur, samt krav der kan stilles til kategori 3 natur.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL1 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskogsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

¹ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1122 af 03/09/2018

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde indgår i natura2000 område " Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov" og ligger ca. 7,5 km sydvest for Osmark 5, mens der er ca. 10 km fra ejendommen til et kategori 1 natur i Augustenborg Skov.

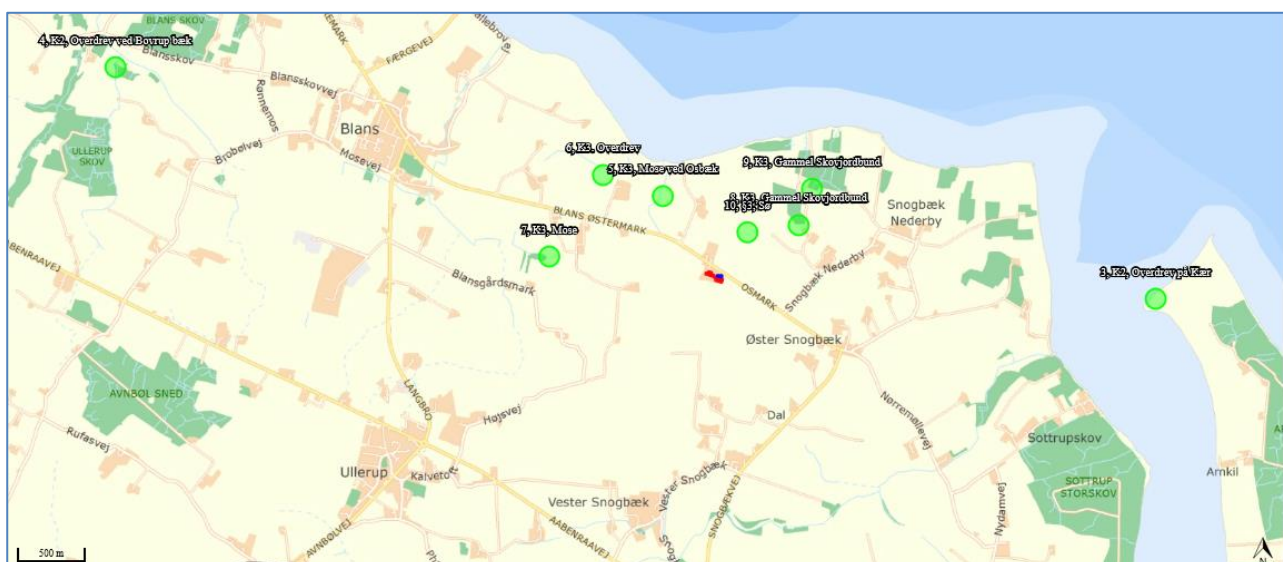
I ansøgningsystemet er disse 2 punkter udpeget, og beregninger viser at disse to punkter har en totaldeposition på 0,0 (kg N/ha/år). Da ingen af de udpegede punkter har en totaldeposition over 0,2 kg N/ha/år, er det ikke blevet udsøgt hvorvidt der ligger andre husdyrbrug der kan give kumulation til kategori 1 områderne.

Kategori 2 natur

På den nordlige spids af Kær halvøen og ved Bovrup bæk er der udpeget kategori-2 overdrev. Disse to områder ligger i en afstand mellem 3300-4800 meter, se Figur 3. Disse to kategori 2 naturområder modtager 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Beskyttelsesniveauerne på 1 kg N/ha pr. år er overholdt.

Kategori 3 natur og § 3 områder

På Figur 3 nedenfor, er de nærmeste kategori-3 naturområder, de nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skove og de nærmeste § 3 områder angivet.

Figur 3: Ammoniakdepositionsregningspunkter for kategori 2 og 3 natur og §3 natur tæt ved ejendommen, ansøgningskema 215543. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Da den samlede meremission fra husdyrbruget for 8 årsdriften og nudriften er 0,0 kg N/år, er den beregnede merdeposition til kategori 3 naturen, de nærmeste ammoniakfølsomme skove og nærmeste § 3 områderne på 0,0 kg N/ha/år.

Nedenfor i Tabel 8 ses de beregnede ammoniakdepositioner til de udpegede naturområder.

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
10, §3, Sø	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	1,8
9, K3, Gammel Skovjordbund	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,5
8, K3, Gammel Skovjordbund	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,7
7, K3, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
6, K3, Overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2
5, K3, Mose ved Osbæk	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,3
4, K2, Overdrev ved Bovrup bæk	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
3, K2, Overdrev på Kær	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
1. K1, Bøg på muld i Tralskov	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
2, K1, Ege-blandskov i Augustenborg Skov	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 7: Oversigt over merdeposition og total deposition kg N/ha/år. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Bilag IV arter

Bilag IV arter er særlig beskyttede dyrearter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

I en faglig rapport fra DMU (nr. 635, 2007)² findes en liste over bilag IV arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Baseret på denne rapport er der undersøgt hvilke bilag IV-arter der kan være til stede i området omkring husdyrbruget Osmark 5. Derudover er der indhentet data for registreringer af bilag IV arter fra Miljøportalen og Sønderborg kommunes egne registreringer af paddere i området. Af disse registreringer er den nærmeste registeret bilag IV art (mark firben) fundet 2,5 nordøst for ejendommen ved Snogbæk Huk. I Tabel 9 fremgår de Bilag-IV arter der kan være til stede i området omkring husdyrbruget.

² Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>

Dansk navn	Videnskabeligt artsnavn	Kilde
Pattedyr		
Brunflagermus	Nyctalus noctula	DMU
Sydflagermus	Eptesicus serotinus	DMU
Dværgflagermus	Pipistrellus pygmaeus	DMU
Pipistrellflagermus	Pipistrellus pipistrellus	DMU
Vandflagermus	Myotis daubentonii	DMU
Troidflagermus	Pipistrellus nathusii	DMU
Langøret flagermus	Plecotus auritus	DMU
Odder	Lutra lutra	DMU
Padder		
Stor vandsalamander	Triturus cristatus	DMU, Miljøportalen
Løgrø	Pelobates fuscus	DMU
Løvfrø	Hyla arborea	DMU
Spidssnudet frø	Rana arvalis	DMU
Strandtudse	Bufo calamita	DMU
Krybdyr		
Markfirben	Lacerta agilis	DMU, Miljøportalen

Tabel 8, Bilag IV arter og andre padder som kan være tilstede i nærheden af Osmark 5.

3.6 Lugtemission (B6, B4, D1b, D1c)

Husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste enkelt bolig (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone fremgår af Figur 4.

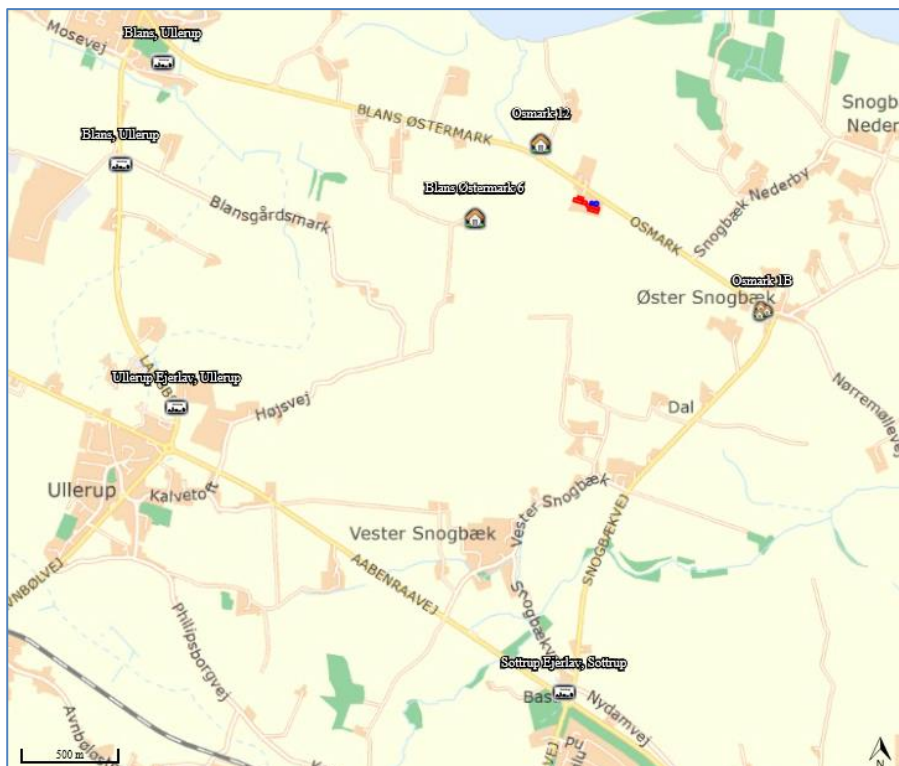
Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Osmark 12 som ligger ca. 330 m nordvest for husdyrbruget. Der er desuden foretaget en lugtberegning til naboen på Blans Østermark 6.

Nærmeste samlet bebyggelse er Øster snogbæk med udspring i Osmark 1B og den omkringliggende bebyggelse som ligger ca. 1 km sydøst for husdyrbruget. Nærmeste byzone eller sommerhusområde er byzonen ved Blans, som ligger ca. 2 km vest for husdyrbruget. Der er desuden foretaget en lugtberegning til byzonen ved Danish Crown, Ullerup og Vester Sottrup.

Der er kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug ved samlet bebyggelse for Osmark 1B, idet der ligger flere husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300 m fra den samlede bebyggelse. Se Bilag 5.

I den tidligere godkendelsen er der stillet vilkår om udslusning af gylle mindst hver 7. dag. Dette lugtreducerende tiltag videreføres i ansøgt drift for alle stalde.

De beregnede lugtgeneafstande til enkelt naboer, samlede bebyggelser og byzoner ses i Tabel 10. Geneafstandene til både enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Figur 4: Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Blans Østermark 6	0	NY	265,9	265,9	606,9	Ja
Osmark 12	0	NY	265,9	265,9	410,9	Ja
Osmark 1B	2	NY	550,5	594,6	1082,1	Ja
Blans, Ullerup	0	NY	721,2	721,2	2382,9	Ja
Blans, Ullerup	0	NY	721,2	721,2	2492,6	Ja
Sottrup Ejerlav, Sottrup	0	NY	721,2	685,2	2590,6	Ja
Ullerup Ejerlav, Ullerup	1	NY	721,2	793,3	2434,9	Ja

Tabel 9: Beregning af lugt geneafstand til Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)

Husdyrbruget er beliggende ca. 150 m fra nærmeste husdyrbrug på Osmark 10. Der er ingen markdrift fra Osmark 5, og støjende og støvende aktiviteter sker indendørs. Det vurderes, ikke at kunne opstå kumulative effekter med hensyn til støj, vibration, støv- og lysgener, skadedyr og affald.

3.7.1 Støj (B7, D1b)

I tabellen nedenfor er støjkilderne på ejendommen, deres placering og driftstid beskrevet. Blandeanlæg og kompressorer vurderes af ansøger ikke at kunne høres udenfor ejendommen. Der sker pt ingen korntørring på ejendommen, men i den eksisterende maskinlade er der mulighed for at tørre op til 15.000 tons korn i planlager.

Hovedparten af driften af anlægget foregår i dagtimerne hele året rundt. Der må ud over de i tabel 11 nævnte støjkilder endvidere påregnes støj fra dyrene, når de flyttes til og fra ejendommene.

Ventilationsanlægget er temperaturstyret, således, at det reguleres optimalt efter grisenes behov og indirekte med mindst mulige støjgener til følge.

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På samtlige stalde	Døgnet rundt
Blandeanlæg	I fodercentral	Ca. 12 timer i løbet af døgnet
Kompressor i forbindelse med foderanlæg	I fodercentral	Kører automatisk ved trykfald, samlet ca. ½ time i løbet af døgnet
Kompressor i værksted	I værksteder	Kun ved forefaldende arbejde i værkstedet
Lastbiler m.v.	På kørselsveje, ved indleveringsramper, gyllebeholdere mv.	Normalt 06.00-16.00
Korntørring	Maskinlade	Pt. anvendes denne mulighed ikke

Tablet 10, Oversigt over støjkilder

3.7.2 Rystelser og vibrationer (B7, D1b)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vil evt. kunne forekomme i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget.

3.7.3 Støv (B7, D1b)

Der kan forventes støvbidrag fra staldenes ventilationsanlæg, fodringsanlæg og i forbindelse med håndtering af foder, halm, intern transport og kørsel på grusveje. Desuden kan der forekomme støvgener i forbindelse med driften af ejendommens arealer, f. eks i forbindelse med høst. Desuden vil der kunne opstå støvgener, hvis ansøger vælger at tørre korn i maskinladen.

Ansøger angiver, at støvproblemerne er minimeret som følge af, regelmæssig afvaskning af stalde, vådfodring og overbrusningsanlæg

3.7.4 Lys (B7, D1b)

Der er tændt elektrisk lys i staldene/driftsbygningerne i forbindelse med fodring og brug af bygningerne. Der er etableret udvendigt lys ved fodercentralen og ved værkstedet. Lyset kan ikke ses udenfor ejendommen, da den ligger skærmet af beplantninger.

3.7.5 Skadedyr (B7)

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med retningslinjer for fluebekæmpelse på og omkring gårde med husdyr fra Århus universitet, og der indsættes rovfluelarver efter behov.

Rottebekæmpelsen påhviler pt lejer af ejendommen. Ansøger anvender ikke gift, da han har erfaret at der opnås et bedre resultat ved rottefælder. Hvis ansøger konstaterer rotter kontaktes kommunen.

3.7.6 Transporter (B7)

Til- og frakørsel sker primært ad indkørslen på den østlige side af Osmark 5, mens indkørslen til ejendommens gårdsplads hovedsagligt benyttes af personbiler.

Tunge transporter sker typisk i tidsrummet 07.00-19.00 på hverdage. I forbindelse med høst og udbringning af gylle vil der kunne foregå transporter i aftentimerne. På sigt vil gyllen køres til biogasanlæg og der skal modtages afgasset biomasse retur. Det er endnu ikke fastlagt hvornår biogasanlægget kan modtage husdyrgødning fra ejendommen, derfor er dette ikke beskrevet nærmere i denne miljøkonsekvensrapport.

Antallet af transporter fremgår af Tabel 12. Det forventes at antallet af transporter falder i ansøgt drift sammenlignet med antallet af transporter angivet i miljøgodkendelsen fra 2009. Årsagen hertil er, at der ikke benyttes valle længere og store dele af gyllen afhentes af lastbil. Herudover er der kørsel med personbiler i forbindelse med det daglige arbejde med dyrene, dyrlægebesøg og andre kontroller. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca 5 gange dagligt.

Tunge transporter	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år
Foder og sækkevarer mv.	75*	60
Valle	360*	0
Fyringsolie/brændstof	5*	5
Levering af smågrise	41*	41
Afhentning af slagtesvin	144*	144
Kørsel med affald (dagrenovation)	26	26
Afhentning af døde dyr	52*	52
Gyllekørsel (25 tons gyllevogn og 38 tons lastbil)	464	45+308
Maksimalt i alt	1167	681

Tabel 11 Skønnede antal transporter *angivet i § 12 miljøgodkendelse fra 2009

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)

3.8.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr (selvdøde og aflivede svin) afhentes af DAKA efter behov. Døde dyr opbevares overdækket og på betonspalter i et indhegnet område i bunden ved den østlige indkørsel i skygge under et træ. Grise under 40 kg opbevares i lukkede containere. Pladsen er ikke synlig fra offentlig vej.

3.8.2 Affald (B8)

I Tabel 13 er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spraydåser	Forrum	Sønderborg forsyning	Sønderborg Kommunes Genbrugsplads	Ca. 200 stk
Batterier – alle typer	Forrum	Sønderborg forsyning	Sønderborg Kommunes Genbrugsplads	Ca. 50 stk.
Fast affald:				
Kanyler/medicinrester/emballage	Forrum	Sønderborg forsyning	Sønderborg Kommunes Genbrugsplads	3 bokse
Tom emballage (papir/pap)	Forrum	Transporterer selv	Sonfor miljøstation	Ca. 20 m3
Tom emballage (plast)	Forrum	Samlet på Snogbæk Nederby 26 og afhentes af Sønderborg forsyning		Ca. 20 m3
Lysstofrør og elsparepærer	Forrum	Transporterer selv	Sonfor miljøstation	30 stk.
Jern og metal	Samlet på Snogbæk Nederby 26	Jernmanden	Jernmanden	0-5 tons

Tabel 12, Affaldshåndtering og mængder

Der er mindre mængder sprøjtemidler på ejendommen til ejendommens udenomsaraler og skovdrift. Sprøjtemidlerne opbevares i aflåst rum i laden som er i forlængelse af stald 11. Sprøjtemidler til markdriften opbevares ikke på ejendommen. Der findes heller ikke spildolie, oliefiltre m.m fra maskiner, da al markdrift sker af fra Snogbæk Nederby 26.

Generelt sorteres, opbevaring og bortskaffelse affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

3.8.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

På ejendommen er der fire olietanke i drift, tre fyringsolietanke og én dieselolietank.

Alle olietanke står på ben og på fast underlag. De tre udendørs olietanke er af nyere dato (fra 1999 og 2002). Tankene har påfyldningsalarm. På dieseltanken er der pistol med automatisk påfyldningsstop ved fuld brændstoftank.

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld.

3.8.4 Råvarer (B7)

De væsentlige råvarer i forbindelse med en svinebesætning er foder og vand. Der fodres primært med egen produceret korn samt indkøbt tilskudsfoder. Ansøger bestræber sig på, at benytte så få foderenheder som muligt.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 3.8.6.

3.8.5 Energiforbrug (B8)

På husdyrbruget anvendes der primært energi til at opretholde klimaet i staldene med ventilation, belysning, gyllepumper, vandpumper til rengøring og drikkevand, drift af foderanlæg samt cirkulationspumper. Med den nuværende drift af anlægget sker der ikke tørring af korn, men ansøger kan ikke udelukke at der fremadrettet kan ske tørring af korn i maskinladen. Der vil også være et energibehov til transport af dyr, markdrift, foder m.m. Det nuværende forbrug er opgivet i Tabel 14.

I staldene er der etableret undertrykventilation, som automatisk op- eller nedjusteres efter behov. Der er desuden multistep-ventilation i alle stalde, undtagen stald 11.

Der bliver foretaget jævnlig inspektion ventilationsanlægget, og ventilationskanaler bliver rengjort efter hver tømning af sektionerne, hvilket er med til at mindske modstanden på fx ventilatoren og derved skænke energiforbruget. Desuden er der temperaturstyring, alarmer mv. på alle ventilationsanlæg.

På nuværende tidspunkt er ca. 50 % af produktionsapparatets belysning udskiftet med LED-belysning. Når de resterende lysstofrør står over for at skulle udskiftes, bliver de erstattet med LED-belysning. Lyset i staldene er tændt efter behov ca. 4 timer i døgnet i forbindelse med fodring. Lyset styres af foderanlægget, men kan også tændes og slukkes manuelt.

I den tidligere miljøgodkendelse var energiforbruget angivet til ca. 300.000 kWh. Beregning af det forventede forbrug tager afsæt i en udvidelse med bl.a. gylleseparation. Beregningen er vedhæftet i husdyrgodkendelse.dk. Da der ikke ændres i driften af ejendommen forventes energiforbruget at ligge på niveau med 2017 og 2018, hvilket er ca. 180.000 kWh. I energiforbruget for 2017 og 2018 indgår et energiforbrug til boligen på 4000 kWh, og 15 tons træpiller til boligen.

Type	2017	2018	Ansøgt drift
EI	178.144 kWh	189.289 kWh	ca. 180.000 kWh
Træpiller	Ca. 100 tons	Ca. 100 tons	Ca. 100 tons

Tabel 13, Husdyrbrugets energiforbrug

3.8.6 Vandforbrug (B8)

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vådfoder, vask af stalde og maskiner, overbrusning af dyr, sanitære forhold samt forbrug i boligen. Der er ikke markvanding på ejendommen.

Det er etableret drikkeventiler over vådfoderkrybberne. Staldene bliver sat i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand og staldene vaskes med højtryksrensere, hvilket også er vandbesparende.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

Husdyrbruget modtager vand fra Vester Sottrup vandværk, og vandforbruget for 2017 var 13.585 m³ og for 2018 var forbruget 13.792 m³, hvilket inkluderer vand til vådfodring for både Osmark 5 og 10. I den tidligere miljøgodkendelse er vandforbruget angivet til 7.000 m³. Årsagen til afvigelsen i vandforbruget, skyldes at der i den tidligere godkendelse indgik valle som en del af fodringen, hvorfor grisene fik dækket en del af væskebehovet fra vallen.

Når og hvis Osmark 5 ikke længere er bortforpagtes, vil der udelukkende ske blanding af foder til Osmark 5. Normtalsberegninger viser, at en produktion på 16.415 slagtesvin vil have brug for 8.645 – 14.774 m² vand, se nedenstående tabel 11.

Type	Forbrug 2017*	Forbrug 2018*	Forbrug efter
Drikkevand, vaskevand, vand til overbrushing mv.	13.435 m ³	13.642 m ³	ca. 8.645 – 14.774
Stuehuse	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³
I alt	13.585m ³	13.792 m ³	ca. 8.795 – 14.924

Tabel 14: Vandforbrug før og efter. Både Osmark 5 og 10

3.8.7 Spildevand og restvand (B8)

Afløbsforholdene på ejendommen fremgår af afløbsplanen i Bilag 3 og 3a. Spildevand fra husdyrproduktionen og regnvand fra betonpladsen ledes til gyllebeholderen. Sanitært spildevand fra stuehus afledes til trikstank med efterfølgende nedsivning, mens sanitært spildevand fra staldene ledes til opsamlingstank.

Septiktanken og opsamlingstanken tømmes via godkendt tømningssordning. Uforurennet tagvand og regnvand fra befæstede arealer ledes til dræn syd for ejendommen og videre til lukket vandløb (se Bilag 3).

3.9 Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet i afsnittene 3.7 -3.8. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares på ejendommen og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på ejendommen, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle eller olie. Stalde, gyllekanaler og gyllebeholder er etableret med tætte og stabile bunde og sider og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af ejendommens gylle (1,2 måneder, se kapacitetsberegning). Gyllebeholderen er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ud fra et højdekurvekort ses det, at hvis der alligevel skulle ske et brud på gyllebeholderen, vil gyllen løbe mod syd/ sydøst. Der ligger ingen vandløb eller søer i umiddelbar nærhed at strømningsvejene mod syd. Ved et evt. udslip af gylle vil ansøger hurtigst muligt kontakte miljømyndighederne (ved større udslip ringes 1-1-2), og dernæst kontakte maskinstationen for hjælp til at fjerne gyllen.

Ved at evt. udslip fra en af olietankene vil ansøger hurtigst muligt kontakte miljømyndighederne (ved større udslip ringes 1-1-2) og forsøge at opsuge olien med savsmuld eller kattegrus.

3.10 Forslag til egenkontrol (B7)

Der leves op til BAT ved staldsystemerne i de eksisterende stalde og der anvendes hyppig udslusning i staldene. Der foreslås følgende vilkår til indretning og drift af hyppig gylleudslusning.

1. Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag.
2. Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.

Egenkontrol vilkår:

- 1) Gyllesystemet skal være udstyret med automatisk åbning af spjæld, gyllepropper eller lignende, der sikrer at udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Den automatiske styring af udslusningen skal tilsluttes en datalogger eller lignende. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.
- 2) Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

3.11 BAT-Ammoniakemission (B9, C2)

BAT-niveauet for husdyrbruget beregnes i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af Tabel 16.

Forudsætningen for BAT-beregning tager afsæt i, at der foreligger en miljøgodkendelse på de eksisterende staldafsnit. BAT-beregningen er dermed baseret på forudsætningerne at staldafsnittene og gyllebeholderen er "Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse" som det fremgår af Tabel 17. Hestestalden er indsat som "ny staldafsnit", da hestene ikke fremgår af den tidligere miljøgodkendelse.

I Miljøgodkendelsen fra 2017 blev der stillet krav om foderoptimering i forhold til ammoniakemissionen. Følgende vilkår blev stillet: Vilkår 25: N ab dyr for slagtesvin må maksimalt være:

$((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) = 3,0956 \text{ kg N pr. slagtesvin}$

Som følge af den nye regulering, der blev indført den 1. august 2017, er eksisterende vilkår om fodereffektivitet indarbejdet i stipladsmodellen. Fodervirkemidler som f.eks. nedsat råproteinprocent er ikke længere optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste. Derfor kan den hidtidige miljøeffekt af et fodervilkår ikke længere anvendes i forbindelse med en ansøgning om en ny miljøgodkendelse eller -tilladelse efter lovens nye § 16a eller § 16b.

Det samlede BAT-krav for stalde og lagre er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 5207 kg NH₃-N/år, og ammoniakemissionen er på 5207 kg NH₃-N/år. Dermed er det vejledende emissionsniveau overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5076	132	5207
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5076	132	5207
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 15: Samlet BAT beregning. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Osmark 5 (13-17)	Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,80 - 1,00 ^b	2,30
Osmark 5 (1-3+18)	Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,80 - 1,00 ^b	2,30
Osmark 5 (4-6)	Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,80 - 1,00 ^b	2,30
Osmark 5 (7-10)	Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,80 - 1,00 ^b	2,30
Osmark 5 (7-10)	Heste. Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,57	0,57
Osmark 5 (11)	Alle svin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,80 - 1,00 ^b	2,30

Tabel 16: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning (ny eller eksisterende stald) Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

3.12 Grænseoverskridende virkninger (B10)

Husdyrbruget på Osmark 5 ligger ca. 12 km fra den dansk-tyske grænse og ca. 5 km fra kommunegrænsen til Aabenraa.

4. Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c).

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 6 skal ansøgningen på passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter (D1c)

(kulturarv, landskabet og planforhold)

Afstandskrav

Alle afstandskrav vurderes at være overholdt, hvilket også gælder gyllebeholderen på ejendommen. Denne beholder ligger 21 meter fra matrikelskel ved vejen, Osmark, afstandskravet er 30 meter. Desuden ligger stuehuset op af de eksisterende stalde, og afstandskravet er 15 meter. Da der ikke sker bygningsmæssige

ændringer og da det vurderes, at den ønskede overgang fra antal dyr til produktionsareal med flex, ikke vil medføre en forøget forurening, vurderes afstandskrav fra gyllebeholderne til skel og afstanden fra stuehuset til staldene at være overholdt.

Landskab og Kulturarv

Staldanlægget og gyllebeholderen ligger i Sønderborg Kommune mellem Blans og Øster Snogbæk. Området er som tidligere nævnt udpeget som bevaringsværdigt landskab omkring Blans, større sammenhængende landskaber samt værdifuldt landskab og kystnærhedszonen. Ejendommen ligger uden for områder der er udpeget som særlige værdifulde geologiske beskyttelsesområder

Ejendommen ligger i Sundeved Dallandskab. I landskabskarakteranalysen for området fremgår det, at landskabet vurderes særligt karakteristisk og mange steder oplevelsesrigt. Det betyder, at landskabet særligt tydeligt formidler landskabets bærende karaktertræk, kulturhistorie og geologi. Derfor har landskabet fået det strategiske mål beskyt.

Beskyttelsesmålsætningen betyder, at der bør lægges særlig vægt på at bevare og styrke landskabets særlige karaktertræk, herunder de elementer og strukturer, der er med til at formidle landskabets geologiske og kulturhistoriske fortællinger.

Området rundt om ejendommen er domineret af storbakkede landbrugsflader med en læhegnsbeplantning. Husdyrbruget vurderes at være visuelt indpasset i landskabets bølgede bakker. Ejendommen er tildeles skjult af en mindre bakke samt beplantning når man passere ejendommen fra Øster Snogbæk. Ejendommen er i mindre grad skjult når den passerer fra Blans mod Øster Snogbæk.

Samlet set vurderes det, at ændringen af dyreholdet ikke vil kunne påvirke oplevelsen af landskabet, kulturarv eller landskab negativt, da der ikke sker ændringer i bygningsmassen.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission (D1c)

(Menneskers sundhed, luft)

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser at BAT-niveauet for ammoniak overholdes. BAT-niveauet er lovbestemt og sikrer at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til at der er valgt staldsystemer og/eller teknologi der er blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Da BAT-niveauet overholdes, vurderes det at der sker en tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen fra husdyrbruget Osmark 5.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Naturområder

De nærmeste naturområder omkring husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.5.

Kategori 1 natur

Som beskrevet tidligere er det nærmeste habitatområdet "Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov" ca. 7,5 km sydvest for Osmark 5, og området er også udpeget som kategori 1 natur. Området har habitattypen "Bøg på muld" og er beliggende i Tralskov. Desuden ligger der et kategori 1 naturområde i Augustenborg skov med habitattypen "Ege-blandet skov".

Totaldepositionen til disse to naturområde er 0,0 kg N/ha/år. Da totaldepositionen ligger under mindstekravet på 0,2 kg N/ha/år, er det ikke blevet udsøgt, hvorvidt der ligger andre husdyrbrug, der kan give kumulation til kategori 1 naturområdet. Beskyttelsesniveauet på 0,2-0,7 kg N/ha/år for kategori 1 naturområderne vurderes dermed overholdt.

Kategori 2 natur

Som beskrevet tidligere er de nærmeste kategori 2 naturområder to overdrev beliggende på hhv. Kær halvøen og ved Bovrup bæk. Totaldepositionen af ammoniak til naturområdet er 0,0 kg N/ha/år, og beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år til kategori 2 natur er dermed overholdt.

Kategori 3 natur

Indenfor en radius på ca. 1000 meter ligger følgende kategori 3 naturområder:

- 5, K3, Mose ved Osbæk, hvilket er en § 3 beskyttet mose der ligger ved Osbæk.
- 6, K3. Overdrev, der ligger nordvest for ejendommen.
- 7, K3, Mose, der ligger vest for ejendommen.
- 8, K3, Gammel Skovjordbund, hvilket er sydlige del af Vesterskov.
- 9, K3, Gammel Skovjordbund, hvilket er nordlige del af Vesterskov.

Fælles for disse fem kategori 3 områder er, at de alle får en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år i forhold til nudriften og 8-års driften. I forbindelse med en miljøgodkendelse, kan der stilles krav til en maksimal merdeposition af ammoniak til kategori 3 natur på 1,0 kg N/ha/år. Da der sker ingen merdeposition vurderes dette krav at være overholdt.

§3 beskyttet natur

Indenfor ca. 500 meter fra husdyrbruget ligger der én § 3 beskyttede sø. Søen får en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år i forhold til nudriften og 8-års driften. Da der sker ingen merdeposition er til søen, vurderes det at der ikke kan ske en tilstandsændring som følge af denne ansøgning.

Bilag IV arter

Der er ikke registeret bilag IV-arter på selve ejendommen. Som vurderet ovenfor, sker der ingen tilstandsændring i det nærmeste § 3 beskyttede naturområde, søen beskrevet ovenfor, som følge af ændringen på husdyrbruget. Hvorfor det vurderes at ændringen ikke vil give anledning til en negativ påvirkning af evt. bilag IV-arter i søen.

Der fjernes ingen træer, stenbunker eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder for flagermus, hvorfor det vurderes, at der ikke er risiko for at forstyrre evt. flagermus på ejendommen.

Baseret på ovenstående, vurderes det derfor, at denne ansøgning ikke vil have en negativ påvirkning af Bilag IV-arter og deres potentielle levesteder.

4.4 Lugtgener for omboende (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Lugtberegningerne er beskrevet under punkt 3.6, og det vurderes at lugtgenkriterierne er overholdt. Lugtberegningerne sker i overensstemmelse med Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen³. Der gøres opmærksom på, at gyllebeholdere pr. definition ikke medfører lugtemission.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko, samt at husdyrbruget kan udvides/ændres som ansøgt uden at være til gene for naboerne.

4.5 Støjgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Støj fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.1.

Støj og evt. lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer, idet mange af de støjende aktiviteter sker indendørs, fx er blandedanlægget og kompressoren til foderanlægget placeret i foderladen.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes og støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

4.6 Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vurderes at være af meget begrænset omfang og at det derfor ikke vil være til gene for naboer. Der kan evt. forekomme rystelser fra transportere til og fra husdyrbruget, men det vurderes at være af meget begrænset omfang og at det ikke vil kunne genere naboer.

4.7 Støvgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Støv fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.2.

Generelt vurderes støv ikke at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer. Transportvejene rundt om ejendommen er grusbelagte og der sker pt ikke opbevaring af korn på ejendommen. Som nævnt fejles veje, hvis der i forbindelse med markbruget sker tilsvining af vejarealer.

---

³ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1467 af 06/12/2018

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støv fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for de omkringliggende nabobeboelser.

4.8 Lyspåvirkninger (D1c)

(Landskabet og gener for mennesker)

Som beskrevet i afsnit 3.7.4 er der udvendig belysning på husdyrbruget, men kun i form af mindre lamper og ingen spots. Lyset i staldene er slukket i nattetimerne. Det vurderes derfor, at belysning fra husdyrbruget ikke vil påvirke nærmeste naboer eller landskabet væsentligt.

Lyspåvirkning fra lastbiler er kortvarig og da transporter hovedsageligt komme på hverdage mellem kl. 07 og 19 vurderes det ikke at genere de nærmeste naboer.

4.9 Skadedyr (D1c)

(Gener og menneskers sundhed)

Bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter og mus) er beskrevet under punkt 3.7.5.

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

4.10 Transporter (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Transporter i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.6.

Som nævnt sker de tunge transporter hovedsageligt ad indkørslen på den østlige side af Osmark 5, og transporterne sker typisk i dagtimerne. Overfor indkørslen der føre ind til ejendommens gårdsplads ligger naboejendommene Osmark 10 og 8. Da denne ind-og udkørsel hovedsagelig anvendes til personbiler, vurderes denne kørsel ikke at være til væsentlig gene for naboerne.

Transporter vurderes ikke at være væsentligt til gene for naboerne, da transporterne hovedsageligt sker ad den østlige ind- og udkørsel, og derved er der ingen direkte indsigt til stuehusene på Osmark 8 og 10.

4.11 Energi (D1c)

(Klima)

Energiforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.4. Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Se vurderingen af energiforbruget i afsnit 5.2.2.

4.12 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)

(Vand)

Vandforbrug

Vandforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.5.

Ud fra normtal fra driftsplanlægning 2015 drikker et slagtesvin (32-107 kg) 560 L, mens Seges Svineproduktion angiver, at ungsvin 15-45 kg har et vandbehov på 4-8 l pr. dag og slagtesvin 45-100 kg 6-10 liter pr. dag. Ud fra disse normtal kan der for en produktion af 16.415 slagtesvin, beregnes et vandforbrug på mellem 8.645 – 14.774 m³ (antaget 4 hold slagtesvin pr. år og 8 l pr. dag i gennemsnit).

Vandforbruget i 2017/2018 er ca. 2000 m³ er i den høje ende i forhold til normtallene fra driftsplanlægning, hvilket skyldes, at vådfodret til Osmark 5 pt blandes på ejendommen. Så længe dette sker på Osmark 5, vil vandforbruget være omkring de 14.924 m². Når blandingen af vådfodret til Osmark 10 stopper, vurderes vandforbruget at være middelværdien, hvilket svare til 11.126 m².

Grundvand og overfladevand

Ejendommen ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige – ikke særlige). Da de eksisterende stalde er etableret med tætte bunde og kanaler, er der ingen risiko for udsivning til det omgivende miljø. Gyllebeholdere, fortank og gyllerør er ligeledes etableret tætte, hvorfor der heller ikke her er risiko for udsivning til det omgivende miljø.

Tagvand og regnvand fra befæstede arealer ledes til vandløb (se Bilag 3). Der bygges ikke nyt med denne ansøgning og der ændres ikke på udledningen til overfladevand og det vurderes derfor at denne ansøgning ikke har en negativ påvirkning på overfladevand..

4.13 Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)

(Jordarealer og jordbund)

Da stalde, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ved normal drift ikke kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer og jordbund.

4.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smidtsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i fødevarerstyrelsens regi. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

4.15 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b)

Det vurderes, at der ingen grænseoverskridende virkninger er, idet anlægget ligger ca. 12 km fra den dansk tyske grænse og ca. 5 km fra kommunegrænsen til Aabenraa.

Det vurderes at husdyrbruget Osmark 5 ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med husdyrbruget Osmark 10, da der er forskellige ejerforhold på de to ejendommen, samt at det er muligt at drive husdyrbruget på Osmark 5 uafhængig af Osmark 10 og omvendt.

Kumulation i forhold til ammoniak og lugt er beskrevet under punkt 2.6 og 2.7.

4.16 Alternative løsninger (D1d)

Ansøgningen indsendes for at få mulighed for fri produktion på de eksisterende produktionsarealer. I forbindelse med ansøgningen er det blevet drøftet med ansøger, om der er alternative løsninger. Ansøger er ikke interesseret i at investere i nye bygninger til en evt. udvidelse. Ansøgers fokus er på de eksisterende driftsbygninger, hvor ændringen sker. De nuværende driftsbygninger er endnu ikke udtjente, hvorfor der ikke er økonomi i, at udskifte fx gulvene til mere ammoniakreducerende gulve.

Da der er tale om eksisterende stalde, er mulighederne for indførsel af teknologi begrænset i forhold til de økonomiske omkostninger, der er forbundet dermed. Installering af forsuring af gyllen, luftrensning eller overdækning af den eksisterende gyllebeholder er dyre foranstaltninger, og vurderes ikke at være proportionalt i forhold til at BAT kravet er overholdt.

Såfremt ansøgningen ikke godkendes, er 0-alternativet at husdyrbruget fortsætter med samme tilladte produktion, som fastsat i den nuværende miljøgodkendelse. Hvis denne ansøgning ikke godkendes, vil den nuværende miljøgodkendelse skulle revurderes i 2020.

4.17 Samspelet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet under punkterne 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9 og 4.13 (befolkningen og menneskers sundhed), 4.1, 4.2 og 4.3 (biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter), 4.10, 4.11, 4.12 (jordarealer, jordbund, vand, luft og klima) samt 4.1(materielle goder, kulturarv og landskabet).

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplistede faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

4.18 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den nuværende og ansøgte placering vil være udslip af gylle fra gyllebeholderen, fx i forbindelse med overpumpning, brud på gyllebeholder eller lignende. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks for, hvordan en sådan situation skal håndteres.

I beredskabsplanen er også instrukser i forbindelse med brand samt udslip af olie og lignende.

4.19 Oplysninger om konsulenten (A4)

Ansøgningen er udarbejdet af Pba.i jordbrug, Henriette Fries, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i 15 år. Dels som rådgiver, kommunal miljømedarbejder, AC-tekniker i Miljøstyrelsen og nu miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

5. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 2000 stipladser slagtesvin og er derfor omfattet af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin.

5.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på ejendommen, er det enten fordi staldanlægget sælges, udlejes til anden side, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

5.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

5.2.1 BAT-Råvarer (C2)

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Som tidligere beskrevet vil ansøger bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres ved slagtesvinene med to blandinger.

De væsentligste råvarer i forbindelse med svineproduktion er eget produceret korn, tilskudsfoder og vand. Ud fra normtal fodres i gennemsnit med ca. 2,82 foderenheder pr. kg tilvækst for slagtesvin (normtal 2019) og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med den uændrede produktion på ca. 16.415 slagtesvin, vil det årlige foderforbrug ligge på ca. 1395 tons.

Husdyrbrugets foderforbrug skønnes at svare til det beregnede forbrug efter udvidelsen/ændringen.

5.2.2 BAT-Energi (C2)

Energiforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.5 og punkt 4.11.

Normforbruget er beregnet ud fra Byggeri og Teknik normenergi-forbrug, hvor forudsætningen er at der blandes foder. Beregning af det fremtidige energiforbrug ud fra normtal er 175.886 kWh. Det akutte forbrug for 2019 var 189.289 kWh, og dermed lidt over normen.

I alle stalde er der undertryksventilation, hvilket er energibesparende i forhold til ligetryksventilation. I alle stald undtaget stald 11 er der multistep-ventilation.

På nuværende tidspunkt er ca. 50 % af produktionsapparatets belysning udskiftet med LED-belysning. Når de resterende lysstofrør står over for at skulle udskiftes, bliver de erstattet med LED-belysning.

Der bliver foretaget jævnlige inspektioner, og ventilationskanalerne bliver rengjort efter hvert hold, hvilket reducerer modtanden. Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene. Anvendelse og håndteringen af ventilationen på Osmark 5 anses jf. EU BAT-konklusion, at kunne opnå en effektiv energiudnyttelse og derved BAT, jf. punkt 1.6 i BAT konklusionen.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elselskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Det vurderes samlet set, at der anvendes BAT i forhold til energi.

5.2.3 BAT-Vand (C2)

Vandforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.6 og vandforbrugets påvirkning af vandressourcen er beskrevet under punkt 4.12.

Der er installeret vandbesparende højtryksdyseanlæg i staldene, som benyttes til køling (overbrusning af dyrene) samt til iblødsætning af staldene før vask. Efterfølgende vaskes med højtryksrensere og koldt vand. Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).

Vandforbruget måles ikke som sådant, men det tjekkes løbende. Der er i alt 8 vandure fordelt på ejendommen. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det. Vandforbrug opgøres årligt i regnskabet.

Det vurderes, at der anvendes BAT med hensyn til vandforbrug, når der er installeret vandbesparende drikkevandssystemer, stalde sættes i blød forud for vask og der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

5.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Miljøledelse

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, sikrer at der leves op til BAT, når overholdelse af lovgivningen suppleres med et miljøledelsessystem (1.1) og en beredskabsplan samt almindelig sund fornuft. Miljøledelsessystemet er endnu ikke udarbejdet.

Godt landmandskab

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. gennem ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Døde dyr opbevares således, at de ikke er til gene for omgivelserne.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Denne opdateres løbende, når der er behov.

Der foreligger ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Ernæringsmæssigt styring

Ernæringsmæssig styring (1.3) sker ved, at foderet er afbalanceret, så det opfylder svinenes behov for energi og fordøjelige aminosyrer.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen (1.3)

Emissioner fra spildevand

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved at gylle håndteres i et lukket system med tætte kanaler, rør, fortanke og gyllebeholder. Endvidere benyttes højtryksrensere ved rengøring og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene (1.4).

Støjemissioner

Med husdyrbrugets indretning er der ikke markante støjkilder, som kan genere naboerne. De primære støjkilder er transport, ventilation og foderfremstilling. Da der ikke har været problemer med støj til omgivelserne, er der ikke udarbejdet en støjhandlingsplan (1.7).

Støvemissioner

Generelt er der ikke problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i foderladen og ledes ud i staldene gennem rørsystem. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvemissionen, idet udgifterne ved måling og beregning ikke vurderes at være rimelig i forhold til den meget lille støvemission fra staldene (1.8).

Lugtemissioner

Af de oplyste teknikker til reduktion af lugtemission, udsluses gyllen mindst hver 7 dage i staldene, gyllebeholderen kun omrøres forud for udbringning og gylle udbringes med slæbeslanger.

Emissioner fra opbevaring af gylle

Forebyggelse af emission til jord og vand sker gennem opbevaring i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, forbeholder og gyllebeholder. Gyllebeholderen er omfattet af den 10 årig gyllebeholderkontrol og inspiceres årligt i forbindelse med bundtømning.

Forarbejdning af husdyrgødning

Der sker ingen forarbejdning af husdyrgødning på ejendommen.

Udbringning af husdyrgødning

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Udbringning af gylle sker i overensstemmelse med den generelle lovgivning, hvilket stort set også sikrer, at husdyrgødning udbringes i overensstemmelse med BAT. I lovgivningen er der bl.a. fastsat regler om afstande i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på skrånede arealer ned til vandløb og søer, afstande til drikkevandsboringer og forbud mod udbringning på vandmættet, oversvømmet, frossen jord eller snedækket jord (1.13).

Ved varsel om umiddelbart forestående skybrud eller tilsvarende udbringes der ikke på arealer med risiko for afstrømning.

I forbindelse med mark- og gødningsplanlægningen planlægges mængder og tidspunkt for fordelingen af husdyrgødningen under hensyntagen til det valgte sædskiftes behov for næringsstoffer, jordbundstypen og eventuel vanding. I forbindelse med planlægningen tjekkes desuden, at N- og P-loftet jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen vil blive overholdt.

Såfremt der trods ovenstående forholdsregler opdages tegn på afstrømning til sårbare arealer, vil der blive taget affære og om nødvendigt foretaget afhjælpende foranstaltninger og ringet til miljøvagten, hvis der er sket forurening af fx et vandløb.

Da gylle ledes til gyllebeholderen i et lukket system, og der benyttes slangeudlægger og lastbil/gyllevogn med læssekran og udbringes med slæbeslanger, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslageret minimal.

Det er lejer der står for udbringning af husdyrgødningen og sprøjtning af marker. Udbringning sker med gyllevogn med slæbeslanger. Gyllevogn og marksprøjte kontrolleres og serviceres løbende, og det tjekkes at de er indstillet til korrekt dosering.

Emissioner fra hele produktionsprocessen

Beregning af ammoniakemissionen (1.14) fra produktionen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

Monitering af emissioner og procesparametre

Årligt opgøres den faktiske husdyrproduktion på ejendommen i forbindelse med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet (1.15).

Der er etableret overbrusningsanlæg i alle stalde.

Der sker minimum årlig registrering af vand-, el- og brændstofforbrug. Der registreres antal indsatte, døde og leverede dyr samt indkøbte fodermængder. Gødningsproduktionen beregnes i gødnings-regnskabet.

6. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte ændring af husdyrbruget på Osmark 5, 6400 Sønderborg ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Sønderborg Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget Osmark 5

Bilag 2: Opgørelse af produktionsarealer

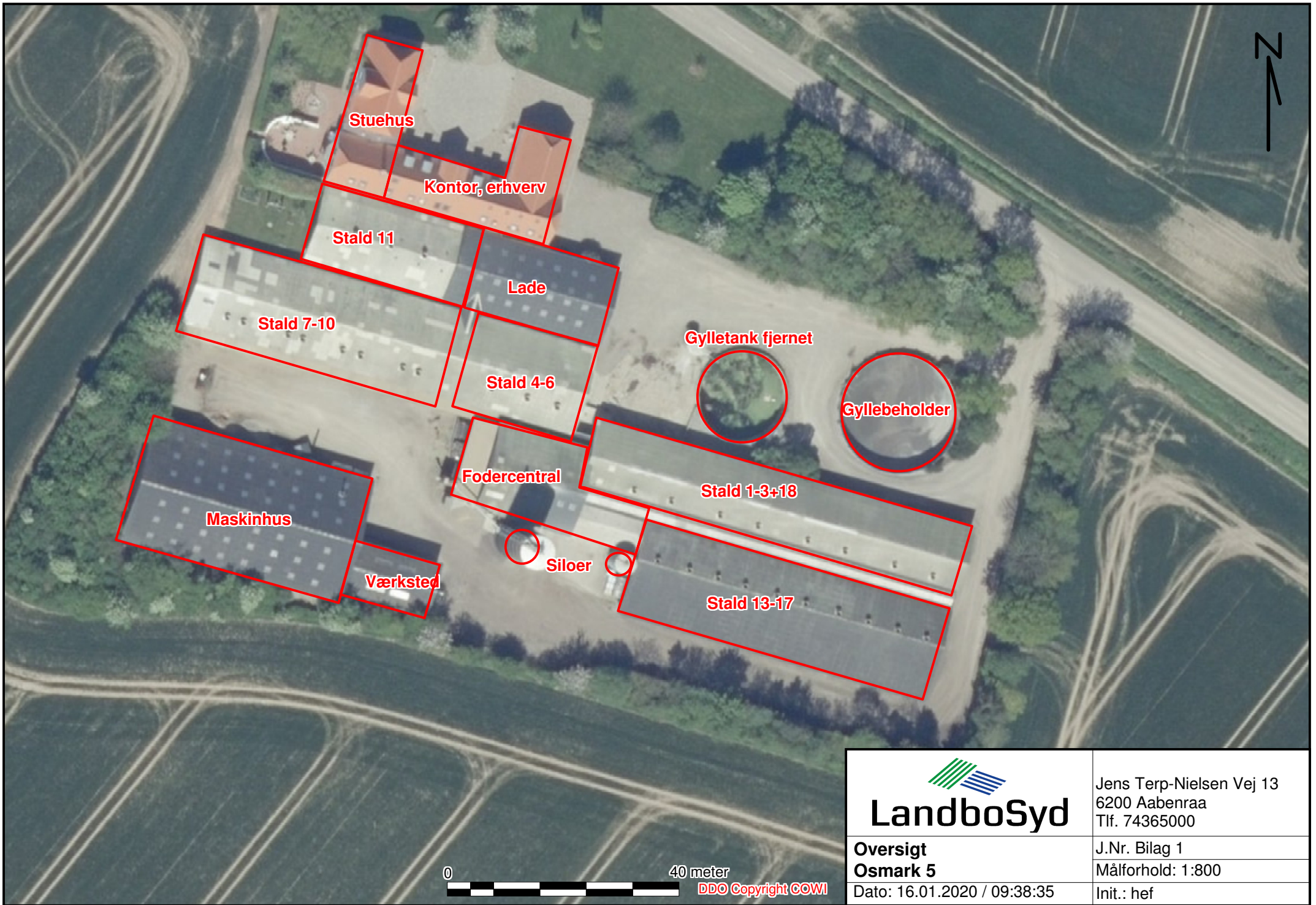
Bilag 3 Afledning af overfladevand

Bilag 3a, Oversigt over afløbsforholdene på Osmark 5

Bilag 4 Ejendomsoversigt over ind-udkørsel, støv og støj og ressourcer

Bilag 5 Kortbilag Kumulation

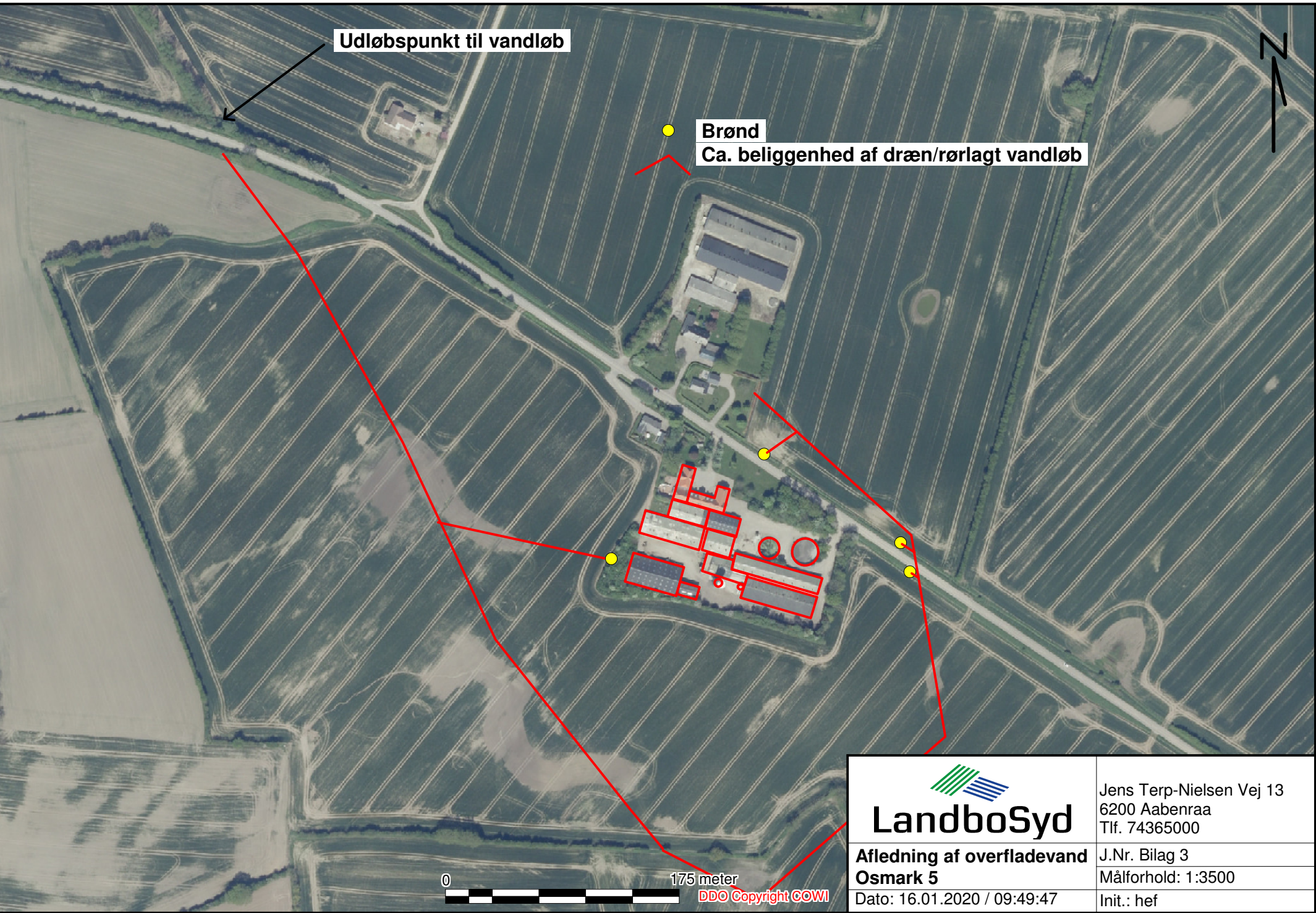
Bilag 6 Kapacitetsberegning

 LandboSyd	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Bilag 1 Målforhold: 1:800
Oversigt Osmark 5	Init.: hef
Dato: 16.01.2020 / 09:38:35	

Arealer

Stald nr.	Stald areal kvm	Sti areal kvm	Antal grise/stald	Antal grise/sti	
Osmark 5					
1-2-3-12	1-18	15,7x10,85= 170,34 = 681,38	1,76x7,4= 13,02 = 624,96	216	18
	13-17	10,5x16,25= 170,62 = 853,12	4,8x1,85= 8,88 = 710,40	208	13
	7-10	10,2x13,97= 142,5 = 570,00	4,63x1,38= 6,38 = 408,32	144	9
	5-6	6,46x14,06= 90,82 = 181,65	5,5x1,38= 7,59 = 121,44	88	11
	4	7,9x14,06= 111,07 = 111,07	3,48x1,38= 4,8 = 76,80	112	7
	11	11,46x24,31= 278,59 = 278,59	5,26x2,45= 12,89 = 224,64 5,26x1,78= 9,36 = 25,78	348	18
2675,45 stald m2		2192,34 sti m2			

Udløbspunkt til vandløb

Brønd

Ca. beliggenhed af dræn/rørlagt vandløb

 LandboSyd	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Bilag 3 Målforhold: 1:3500
Afledning af overfladevand Osmark 5	Init.: hef
Dato: 16.01.2020 / 09:49:47	

0 175 meter

DDO Copyright COWI

 Afløb til dræn

 Vaskeplads med afløb til gylletank

 LandboSyd	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Bilag 3a Målforhold: 1:800
Afløbsforhold Osmark 5	Init.: hef
Dato: 20.01.2020 / 14:41:28	

0 40 meter
DDO Copyright COWI

 LandboSyd	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Bilag 4 Målforhold: 1:800
Gener Osmark 5	Init.: hef
Dato: 17.01.2020 / 15:59:48	

DDO Copyright COWI

 LandboSyd	Jens Terp-Nielsen Vej 13 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforhold: 1:7500
	Dato: 09.01.2020 / 10:30:41 Init.: hef

Osmark 5									
Slagtesvin/polte		16415							
Antal	Indgangsvægt (kg)	30	0,56	Korrektionsfaktor - vægt	1,37	Ton pr. dyr	0,77	I alt (m ³)	12607
Udgangsvægt (kg)	110								
Tilvækst (kg)	80								
Kapacitetsberegninger (normalt 2019)									
Mængde (Gylle + vand)									
Gylle:									
Slagtesvin, drænet gulv og spalter			0,56	Korrektionsfaktor - vægt	1,37	Ton pr. dyr	0,77	I alt (m ³)	12607
Vand:									
Regnvand fra udleveringsramper	15	Nedbør pr. døgn (mm)*	3,0	Vaskevand (m ³)				I alt (m ³)	16,4
Regnvand fra vaskeplads	182		3						199,3
Vaskevand							25		25
Total mængde (m ³)		12823							
Teltoverdækning		0							
Korrigeret mængde		12823							
Opbevaringskapacitet:									
Areal		Højde		Volumen					
Gyllebeholder på 1335									1135
Fortank									30
Fortank									30
Gyllekanaler, hyppig udsugning									63
Lejet plads ved Tovrup 1									3000
Lejet plads ved Wolffsgårdsvej 14									1500
Blansskovvej 29									2100
Snegebæk Nedevej 16									1000
Bløgas									800
Total opbevaring (m ³)		9658							
Kapacitet i måneder		9,0							
Volumenvægt		m ³ /ton							
Gylle									1,0
Gylleudkørsel									
Kapacitet, gylle		25 ton		Kapacitet, lastbil					
Antal kørsler		45		38 ton					
				308					
Gylle vogn									1135
Lastbil									11688
*Middel nedbørsmængde j. klimatilpasning.dk (Observationsdata 1986-2005)									